

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Index Rerum Præcipuarum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

- ART. 3. Vtrum bonitas & malitia sit eadem actus exterioris, & interioris. 137
 DVB. Vtrum actus interior & exterior sint vnum numero peccatum. 138
 ART. 4. Vtrum actus exterior aliquid bonitatis vel malitiae addat actui interno. ibid.
 DVB. Vtrum actus exterior aliquid bonitatis vel malitiae addat supra internum, ita ut vterque simul sit magis laudabilis, vel vituperabilis, meritorius, vel demeritorius quam internum solus. 139
 ART. 5. Vtrum idem actus exterior possit esse simul bo-

- nus, & malus. 140
 DVB. 1. Vtrum nullo modo fieri possit ut idem actus exterior eodem temporis momento sit bonus, & malus. ibid.
 DVB. 2. Vtrum idem actus internus possit esse simul bonus, & malus. 141
 DVB. 3. Vtrum idem actus interior voluntatis possit successivè esse bonus, & malus. 142

QVAESTIO XXI.

De his quæ consequuntur actus humanos quatenus boni sunt, vel mali.

INDEX RERUM PRÆCIPUARUM

Qua in 1.2. de Beatitudine & Actibus humanis, & in Auctario Resolutionum Casuum Conscientiæ continentur.

Prior numerus paginam; posterior, marginalem paginæ numerum denotat.
 Vbi numerus marginalis solum apponitur, ad proximè designatam paginam refertur.

Abbas.

- A**bbati habenti privilegium suorum Calices consecrandi, non licet, etiam accedente Ordinariorum licentiâ, externorum Calices consecrare. 179.1
 Abbati non potest committi ab Episcopo consecratio Virginum. 2
 Abbas qui ex privilegio potest benedicere vasis sacris, non ideo potest altaria consecrare. 240.24
 Quos Ordines possit conferre, vide Indicem de Sacramentis. V. Ordo. § 5.
 Absolutio.
 Absolve ostendendam signa contritionis in extremis. 122.50. Non ostendemem, ne absolvas. 145.2
 Quis sacerdos absolvat quemvis in periculo moris à reservatis. 146.5
 Licet haberi possit Superior aut proprius. 7
 Absolvitur à reservatis qui confitetur Superiori, licet confessio sit irrita defectu doloris. 9
 Quo casu absolvere possit Parochus à reservatis Episcopo? 10. & seq. Vide Reservatio.
 Mendicantes habentes potestatem absolvendi in foro conscientia à censuris, possunt id facere extra Sacramentum. 148.17
 Quomodo rudes, pueri, crebri, relabentes &c. sint absolvendi, vide Confessarius, Confessio.

ACTVS HUMANVS.

§. 1. In genere.

- Actus humani sunt propter aliquem finem. 1.1
 Finis hic est duplex. ibid.
 Actus etiam sunt duplices: scilicet eliciti & imperati. 2
 Ostenditur quomodo vtrique sint propter finem. ibid.
 Habent speciem à fine. 4.11
 Habent bonitatem à fine. 100.29
 Versantur partim circa finem, partim circa media. 54.1
 Soli actus humani proprie sunt propter finem. 3.9
 Actiones altiarum rerum, quatenus à tali agente procedunt, non sunt formaliter propter finem. 10
 Ut tamen à Deo procedunt & ab eo diriguntur, sunt proprie propter finem. ibid.
 Actus omnes qui ab eadem potentia procedunt, quia tales, sunt eiusdem speciei. 112.1

§. 2. Actus intellectus.

- Intellectus tripliciter applicatur ad actum. 39.16
 Duo actus intellectus, apprehensio & iudicium: & quomodo differant. 64.19
 Actus intellectus & appetitus sensitivi non sunt liberi nisi per denominationem extrinsecam. 136.11
 Vide Intellectus.

§. 3. Actus voluntatis.

- Quid requiratur ut fiat vnus actus ex volitione & actu volito. 106.53. Sententia & mens D. Thome explicatur. 54
 Omnem actum voluntatis esse absolutum, non autem conditionatum, volunt aliqui. 55.5
 Actus voluntatis potest dupliciter spectari. 56.5
 Quomodo detur actus voluntatis absolutus, quomodo conditionatus. 5. & 6
 Differentia inter vellem, & volo sub conditione. ibid.

- Actuum humanorum affectiones. 144
 Actuum voluntariorum ordo. 34.4
 Quot actus voluntarij requirantur in quouis opere. 25.29
 Actus voluntatis. Vide Voluntarium.

§. 4. Actus liber & necessarius.

- Actus liber, quis sit. 38.10
 Quomodo differat ab actu necessario. ibid.
 Qua ratione actus imperati, & eliciti sint liberi. 41.21
 Vide Libertas.

§. 5. Actus Violentus.

- Nullus actus potest esse violentus respectu suæ potentie. 43.29.
 Nullus actus est extrinsecè infusus, potest esse violentus potentie naturali. ibid. Potest tamen esse violentus respectu appetitus eliciti. ibid. Vide Violentum.

§. 6. Actus elicitus.

- Actus elicitus & imperatus, quid. 40.20
 Quomodo sint propter finem. 1.2
 Quomodo sint liberi. 41.21
 Actus eliciti voluntatis possunt amittere, & rursus acquirere esse morale. 96.7
 Quomodo dicantur actus eliciti ab vna virtute, & imperatus ab alia. 105.51

§. 7. Actus

- §. 7. Actus imperans & imperatus.
 Quinam actus concurrant ad imperium. 89.2
 Quinam sint actus imperati. 92. 16
 Quinam actus virtutis imperari possent à quavis. ibid.
 Quomodo actus interni & externi imperentur. ibid.
 Actus imperatus & imperium in genere moris, est unus
 actus, est ratione naturæ differant. 92. 13
 Vide Imperare. Imperium.
- §. 8. Actus moralis.
 In quo consistat essentia actus naturalis & moralis. 96.
 3. & 4.
 Ad esse morale duo requiruntur. ibid.
 Esse morale quibus actibus conveniat. 5
 Esse morale distinguuntur à naturalibus. 6
 Quomodo moralitatem actus externus ab interno acci-
 piat. 97. 9
 Vide Bonum morale.
- §. 9. Actus bonus.
 Actiones omnes humane non sunt bonæ. 96. 2
 Actuum humanorum bonitas & malitia à tribus depen-
 det. 93. 1
 Bonitas quæ sumitur ex obiecto, est prima bonitas mora-
 lis in actu. 98. 13. Hæc actum specificat. 15
 Actus ab obiecto specificatus, cuius sit virtutis. 16
 Actus bonus specie differt à malo in genere moris.
 101. 33.
 In actu quadruplex est bonitas. 101. 30
 Actus in genere moris dupliciter dici potest bonus.
 108. 63.
- §. 10. Actus malus.
 Ut actus interior sit malus, sufficit ut malitia interpreta-
 tiue sit volita. 99. 21
 In actibus malis distinguuntur species naturalis & mora-
 lis. 102. 37
 In uno actu possunt esse dua species malitiae. 104. 44
- §. 11. Actus indifferens.
 Datur actus secundum speciem indifferens. 107. 58
 Quid sit esse indifferens secundum speciem. ibid.
 Actus indifferens secundum speciem, potest in individuo
 esse bonus vel malus. 60
 Quo sensu duntur actus in individuo indifferentes, &
 quo sensu non. 108. 64. & 65
 Dupliciter dicitur aliquid indifferens. 109. 68
 Satisfit argumentis contraria sententia. 110. 71
 Dantur habitus indifferentes. 73
- §. 12. Actus male sonans, & neuter.
 Quomodo duntur actus male sonantes. 107. 59
 Actus neuter, quis. 56. 9. Talis non datur, & quare?
 ibid.
- §. 13. Actus internus.
 Quomodo actus internus habeat ab exteriori bonitatem:
 & hic ab illo moralitatem. 97. 9
 Ut actus interior voluntatis sit bonus ex obiecto, obie-
 ctum debet esse honestum & volitum. 99. 20
 Ut actus interior sit malus, sufficit ut malitia interpre-
 tatiue sit volita. 21
 Actus interior voluntatis accipit speciem boni vel mali
 ex fine. 102. 41
 Actus interior voluntatis qui immediate versatur circa
 finem, accipit bonitatem ex fine. 42
 Actus internus voluntatis non contrahit novam bona-
 tem vel malitiam ex eo, quod ordinetur ad finem ex-
 trinsecum bonum vel malum. 105. 53
 Sententia Caietani rejicitur. 52
 Idem actus internus non potest simul esse bonus & malus.
 142. 34.
 Refutatur contraria sententia. ibid.
 Idem actus internus veridicus non potest successivè esse bonus
 & malus. 37. Potest tamen esse indifferens & malus
 successivè. 143. 41. Non tamen ex indifferenti bonus
 successivè. 42
- §. 14. Actus externus.
 Actus externus est triplex. 136
 Habet bonitatem vel malitiam ex obiecto, etsi non tam
 propriè quam internus. 97. 10
 Talis actus quomodo sit conveniens. 12
 Actus exterior secundum se consideratus accipit speciem à
 materia. 102. 41
 Idem consideratus quæ moralis, accipit speciem boni vel
 mali à fine. ibid.
 Nullus actus externus formaliter est bonus secundum se,
 sed tantum obiectivè. 136. 10
 Actus externus habet malitiam formalem à libertate. ib.
 Refutatur sententia contraria. 11. & seq.
 Quomodo actus externi prohibeantur. 137. 14
 Actus exterior & interior physice sunt duo actus, mora-
 liter tamen unus. 138. 18. Sententia contraria re-
 futatur. ibid.
 An & quando actus externus aliquid bonitatis addat in-
 terno. 19
 Multis modis per se aliquid commodi adferre. 20
 Nihil bonitatis meritorie addit voluntati interna. 139. 21
 Addit tamen aliquam bonitatem obiectivam materiale
 in genere moris. 24
 Quomodo idem actus exterior possit esse simul bonus & ma-
 lus. 140. 29. Cur in confessione explicandus. 28
- §. 15. Actus requisitus ad beatitudinem.
 Actuum requisitorum ad completam beatitudinem definitio.
 11. 16
 Quo ordine illi actus ad beatitudinem concurrant. 13. 22
 Vide Beatitudo, §. 2. & §. 5.
- §. 16. Actus vitales.
 Actus vitales possunt à solo Deo produci. 9. 9
 Actus vitales duplicem habent dependentiam ab anima.
 ibid.
 De illorum essentia est aptitudo ad emanandum à poten-
 tijs. 10. 9
 Actus vitales non tribuunt suum effectum formalem nisi
 effectivè à potentijs dimanent. 10
- Adam.
 Adamus qua ratione fuerit impassibilis. 26. 32
 Administrator.
 Restituere debet administrator suo domino si plus consum-
 perit in itineribus, negotijs illius conficiendis, quam
 necesse erat. 263. 14.
- Aduocatus.
 Aduocatus consultus à Iudice de poenâ reo irrogandâ,
 potest respondere iuxta leges circa irregularitatem.
 201. 3.
 Fit irregularis instigando Iudicem ad reum pleñdum.
 si idcirco mors illi vel inferatur, vel acceleretur. ibid.
 Aduocatus consultus in vrbe rebellis de solutione exaltio-
 num pro bello iniusto, quomodo respondebit. 254. 5
- Affectus.
 Affectus facit ut minus probabile, videatur probabilius.
 93. 21.
 Ad effectus honesti in genere concurrant virtutes particu-
 lares. 99. 17
- Agilitas.
 Agilitas corporis gloriosi quid sit. 24. 29
 Non consistit in habilitate ad motum progressivum. 27. 37
 Nec in detractioe ponderis à corpore. ibid.
 Sed in qualitate supernaturali ad celerissimum motum. 38
 Qua tamen non inhereat corpori, sed animæ. 28. 38
 Rectè dicitur dos corporis. ibid. Non mouebit in instan-
 ti. 39. Nec de extremo ad extremam sine medio. ib.
- C * iij Amentes.

- Amentes.**
Amentes in quibus necessario moueantur. 73. 6
Et quomodo careant usu rationis. ibid.
Amentibus conuenit electio. 79. 4
- Amor.**
Amor tendit in finem absolutum. 1. 2
Amor & odium non potest esse in eodem respectu eiusdem. 73. 30. *Et quare.* ibid.
Duo requiruntur ad amorem beneuolentia. 59. 16
Amor Dei non potest esse sine cognitione Dei. 64. 18
Amare possum quidquid apprehendo sub ratione boni. 65. 20.
Amor via & patria videntur specie differre. 20. 17
- Amor Beatorum.**
Amor increatus non est formalis nostra beatitudo. 8. 3
Amor spectari potest vel ut bonum beati, vel ut bonum Dei: ut prius, non est finis visionis. 14. 25
Amor ut est bonum dilecti, est finis visionis. ibid.
Amor quia ratione sit præstantior visione. ibid.
Amor transformat in dilectum. ibid.
Ad amorem, & gaudium, non est necessaria cognitio practica. 15. 29
Amor beatificus etsi non sit liber, est voluntarius. 35. 6
Cur non sit liber. ibid.
- Angelus.**
Angelos posse peccare error fuit Origenis. 19. 13
- Anima.**
Anima ex vnione cum corpore non fit perfectior. 23. 26
Anima vna æquiualeat toti vniuerso corporeo. 72. 2
- Anima Sanctorum.**
Anima sancta sunt nunc reipsa beata essentialiter. 21. 19
Ostenditur ex Concilijs, Scripturâ. ibid.
Consensu Patrum. Ratione. 22. 21. 22
Quid animarum atria Bernardo. 23. 25
Anima Sanctorum post Resurrectionem Corporum non sunt clariâs visura Deum, quam ante. 23. 26
Vide Beatus.
- Antecedens.**
Qui vult antecedens, quomodo velit consequens ei necessario connexum. 55. 4
- Appetere. Appetitus.**
Appetere possum amittere meum esse, ut assequar melius esse. 81. 13
Appetitus vnionis non impedit anima beatitudinem. 24. 27
Appetitus inferior suam habebit beatitudinem. 31. 47
Appetitus alius est rationalis, alius sensitivus, & qua sit inter vtrumque distinctio. 46. 40
Appetitus mouet motum non effectiue, sed ut finis. 63. 15
Appetitus inferior potest mouere superiorem absque errore intellectus.
- Apprehensio.**
Apprehensio simplex obiecti sufficit ad actum voluntatis. 65. 20
Apprehensio tamen talis continet virtuale iudiciû. 65. 21
Apprehensio obiecti secundum suam speciem imperari non potest. 93. 18
- Approbatio.**
Nuntius Apostolicus dare potest potestatem approbandi confessarios. 174. 1
Approbatio confessarij ad Episcopum non ad Capitulum spectat. 174. 2
Privilegium Pontificis confessarijs monasteriorum datum ad confessiones secularium audiendas, non supplet approbationem Episcopi. 174. 3. 4
- Archiepiscopus.**
Quantas qualesque Indulgentias possit dare? 199. 1
- Assensus, assentiti.**
Vnus assensus potest immediate fieri ob multas rationes quasi parciales. 77. 5
Non possumus assentiri ei quod minus probabile iudicamus. 93. 20. *Contrarium aliqui tenent.* ibid.
Respondetur eorum argumentis. 21
Voluntas potest assentiri minus probabili, non verò intellectus. ibid.
- Auxilium.**
Auxilium præueniens seu habitus, an & quomodo augeat voluntarium. 48. 44
Physicè minuit libertatem, non moraliter. ibid.
- Baptismus.**
I*N Baptismo contrahitur matrimonium inter Christum & animam.* 19. 11
Tenetur quis dare in necessitate pecunias ut puer baptizetur. 122. 50
Non licet deferre infantem ad ministrum hæreticum ab eo baptizandum; adflare instar Patrini, interesse causâ honoris, &c. 149. 1. & seq.
Infans quem parens hæreticus vult à Ministro baptizari, potest mater Catholica prius à Sacerdote curare baptizari. 149. 3
Possunt rudes baptizari, si alius fide inbeat pro illorum instructione. 4
- BEATITUDO.**
§ 1. Naturalis.
Beatitudo non consistit in diuitijs, honoribus, fama, &c. 7
Vide lib. 1. de Summo bono, ubi Auctor late id persequitur.
Beatitudo huius vite primariò consistit in vita contemplatiua, secundariò in practica. 16. 31
Nullam beatitudinem in statu naturæ lapsæ potest homo solis naturæ viribus acquirere. 33. 10
Imperfectam tamen posset in statu naturæ nudæ. ibid.
Ut tamen vel illâ imperfectâ frueretur, necessaria esset aliqua Dei supra naturam operatio. ibid.
- § 2. Beatitudo supernaturalis.**
Quid sit: & in quo consistat?
Beatitudinis obiectum est increatum. 7. 1
Beatitudo formalis est creata. ibid.
Beatitudo obiectiua & formalis, quid sint. ibid.
Beatitudo nostra formalis non est visio Dei increata: & quare. ibid.
Nec amor increatus. 8. 3
Nec est il lapsus Dei in anima essentiali, ut vult Hæreticus. ib.
Nec consistit in habitu, & quare. 5
Consistit in operatione immanente, & cur. 8. 4
Immediatius perficit potentias animæ, quam ipsam essentiali. ibid.
Beatitudo in ratione entis non est perfectissima, sed in ratione operationis vnientis vltimo fini. 8. 2
Operatio in qua nostra beatitudo consistit, non potest infundi à solo Deo. 9. 6
Debet emanare ab ipsis potentijs animæ. ibid. *Hinc tamen non proprie dicendus est homo seipsum beare.* 7
Completa beatitudo non consistit in sola visione, ut volunt Thomistæ. 10. 13
Sed etiam in amore, & gaudio. 14
Probat ex definitione Ecclesiæ, & auctoritate Patrum. 10. 11. 15
Beatitudo completa requirit quinque actus. 11. 16
Eorum definitio. ibid.
Beatitudo radicaliter consistit in visione. 17
Imò & principaliter. 12. 20
Formalis beatitudo est collectio multarum perfectionum, quibus Deo iungimur. 19
Ex beatitudine duplex gaudium nascitur. ibid.
Quæ

Quo sensu beatitudo magis consistat in operatione intellectus speculativi, quam practici. 15.27

§. 3. Requisite ad Beatitudinem.

Ad beatitudinem requiritur rectitudo voluntatis. 19.12.

Ad beatitudinem completam requiritur aliqua corporis perfectio. 24.28

Debet esse inamissibilis. 32.5

Est incorruptibilis comparata ad res creatas, non autem respectu Dei. 6

Debet esse sufficiens implere omne desiderium. 7

Ad eam requiritur securitas. 8

§. 4. Beatitudinis consecutio.

Homo potest consequi beatitudinem. 31.1

Nequit tamen ratione naturali convinci hominem posse perfecte beari. 2

Beatitudinem essentialem nemo in hac vita potest obtinere. 32.4

Beatitudo secundum se non potest apprehendi ut mala. 65.21. Nec secundum se potest respici. 55.4

Homo non debet quous opere ad beatitudinem contendere. 110.72

§. 5. Beatus.

Beati primario, & immediate delectantur & fruuntur Deo. 16.3

Aliter beati gaudent de visione Dei, aliter damnati dolent de eius carentia. 17.6

Beatorum impeccabilitas verius refertur in visionem quam in amorem Dei. 19.14. Et quare? 15

Beati nihil possunt appetere, nisi in ordine ad Deum. 20.16.

Beati erunt in celo non supra celum. 30.44

Beati non deferentur a terra aërem quo in celo utantur. 45

Alius alio potest esse beator. 32.3

Begguina.

Begguina non debent censeri religiose vel ecclesiastica. 283.7.

Bellum iniustum.

Catholicus potest seposito scandalo pro bello iniusto preces proclamare. 254.6

Potest quis pro bello iniusto vectigal colligere. 254.7

Vide Rebellio.

Benedictini.

Quanam ex Clementina Ne in agro de statu Monachorum, & Cap. Cum ad monasterium eodem in 3. Benedictinos obligent ad peccatum mortale. 256.8.9

Vide Horæ Canonice.

Beneficiarius.

Quando teneatur alium sibi substituere. 219.14

Qui habet beneficium ratione cuius obligatur quotidie celebrare, non obligatur integrè numerum explere, nisi recipiat quantum sufficit ad sustentationem. 17

Vide plura V. Sacellanus. Et V. Missa.

BENEFICIUM.

In eadem Ecclesia haberi possunt duo beneficia difformia, non uniformia. 156.34

Nullum onus imponi potest beneficio sine consensu Papæ. 157.37.

§. 1. Eius collatio.

Institutio beneficiarii spectat ad Episcopum. 151.1

Agens annum 23. non est capax denominationis ad beneficium quod requirit Sacerdotium in denominando. 151.3.4.

Collatio beneficii facta per Episcopum à Sede Apostolicâ confirmatum ante captam possessionem sui Episcopatus, non redditur inualida per Regulas Cancellaria

Romana.

151.5. & seq.

Beneficium prius ab Episcopo loci vni, postea à Pontifice alteri collatum, illi cedit cui est à Pontifice collatum, non obstante concessione Pontificis Ordinario facta de beneficii conferendis. 152.8.9.10

Collatio beneficii facta presbytero de adulterio infamato & punito, irritari potest & debet. 152.11

Imò ipso iure probabiliter irrita est. 12

Quibus modis catholicus accipere possit aut retinere beneficia ecclesiastica ab hæretico patrono. 153.13

Quomodo illius hæredes gerere se debeant circa bona ecclesiastica ad illos devoluta? 16

Fructus beneficii percepti ab existente ignoranter in excommunicatione, non debent restitui ei, cui errore cognito, collatum est beneficium. 153.17

Vide Simoniam.

§. 2. Eius Permutatio.

Non est permessa permutatio veri beneficii cum ficto. 153.18.

Eam rescindere potest Episcopus. 154.18

In permutatione beneficii iam nullos fructus habentis cum alio mille florenorum, quanta pensio constitui possit? 154.19.

Vide Simoniam, Pensio.

§. 3. Eius Resignatio.

Resignatio facta sub conditione si Episcopus consenserit, non videtur illicita; nec idcirco vacat beneficium. 154.22.

Super resignationem gratiæ expectatiuæ non potest ab Ordinario statui pensio. 155.28

Vide Pensio.

§. 4. Beneficiorum unio. Et in titulum erectio.

Potest Papa conferre & unire beneficium alicui loco pio absque consensu patroni, præsertim Ecclesiastici. 161.63.

Vide Papa.

Idem potest Legatus à latere. 162.66

Quid possit in hac re Episcopus, Vide Episcopus.

Bona Ecclesiastica.

Privilegium læti Introitus non obstat quò minus religiosi sint capaces pretij provenientis ex venditione immobilium. 162.1. & seq.

Bona confiscata monasterio à Principe absolute donata, adimi nunquam possunt, & cur. 163.4. & seq.

Prohibitio quâ vel pia loca bona acquirere, vel alij sua illis conferre prohibentur, est contra libertatem ecclesiasticam. 7

Religionem ingressi vel ingressuri prohiberi non possunt bona sua dare pauperibus, vel religioni, præsertim si ea sit pauper. 163.8

Politica aut horitas non potest limitare in religionibus numerum personarum, quantitatem reddituum, aut bonorum mobilium acquisitionem. 166.16. & seq.

Episcopus potest vendere suam domum alicui religioni in alia ciuitate, eiusque tradere possessionem sub ratihabitione Pontificis. 168.22. & 23

Prælati iuramento suo de non alienanda re Ecclesiæ sine consilio Pontificis, non satisfacit eam alienans sola auctoritate Nuntij Apostolici. 168.24. & seq.

Possunt vendere ades hæretico pro pecunijs ex beneficijs ecclesiasticis ab illo inique possessis. 169.29

Bonum.

Quid sit bonum. 96.2

Vnde in rebus naturalibus oriatur primum bonum. 97.8

Bonum amabile tripliciter spectari potest. 76.1

Omne bonum honestum adamatum, est delectabile. 75.5

Bonum ut apprehensum, morali efficientia mouet voluntatem

C. iij

tatem

causam per illam cognitionem; sicut mandans est causa efficiens. 63. 15
 Quomodo in omni bono Deus appetatur. 6. 16
 Bonum quod appetitur ob delectationem, vel commodum naturæ, appetitur ut ultimus finis operis, non autem operantis. ibid.
 Ratio boni non potest abstrahi à bono per se, & propter aliud. 57. 10
 Ratio boni non est præstans ratione veri, nec contraria. 14. 23.
 Bonorum extrinsecorum duo tantum sunt genera, diuitiæ & gloria. 6. 17
 Bonum infinitum.
 Bonum infinitum infinite trahit voluntatem. 20. 16
 Esse voluntarium perfecte circa summum bonum, non est perfectio simplex. 36. 6
 Bonum quantumvis supernaturale in substantia, potest tamen amari amore naturali. 21. 18
 Vide Amor Beatorum.
 Bonum morale.
 Prima bonitas moralis actionum humanarum sumitur ab obiecto. 97. 8
 Quomodo bonum morale non tribuat, & quomodo tribuat actui voluntatis speciem naturalem. 102. 37
 In bonis actibus non distinguitur species naturalis & moralis. ibid.
 Bonum & malum morale respectu actuum externorum in natura consideratorum, sunt mere accidentia. 101. 35. Proponitur sententia Contrarii. 34
 Vide Actus moralis.
 Bonitas ex fine.
 Bonitas finis non eodem modo conuenit fini & medio. 58. 12.
 Bonitas finis est formale obiectum electionis. 104. 48
 Bonitas electionis pendet ex intentione finis. 128. 84
 Bonitas & malitia ex fine prius conuenit actui interno, quam externo. 134. 1
 Vide Electio & Finis.
 Bonitas ex obiecto.
 Bonitas quæ sumitur ex obiecto in actibus humanis est specifica. 98. 15
 An bonitas quæ est ex obiecto & circumstantiis prius conueniat actui interno, quam externo. 134. 1
 Quomodo deriuatur bonitas actus externi ab actu interno in internum, vel contraria. 135. 3
 Cur potius debeat esse uolita bonitas actus boni, quam malitia actus mali? 99. 22
 Vide Obiectum.
 Bonitas voluntatis.
 Bonitas voluntatis pendet ex obiecto integro. 112. 1
 Non pendet ex circumstantiis. 3
 Accidentalis bonitas pendet ex circumstantiis augentibus intra eandem speciem. 113. 3
 Bonitas voluntatis pendet à ratione proponente bonitatem obiecti. 113. 4
 Pendet etiam à lege æterna. 115. 14
 Bonitas actus externi dupliciter deriuatur in voluntatem. 135. 4
 Vide Voluntas.
 Brutum.
 Bruta non agunt proprie ob finem. 3. 9
 Motus brutorum sunt voluntarii improprie, non autem proprie, cum nec sint à voluntate, nec liberi. 35. 6
 Brutorum non est imperare. 91. 11
 Appetunt operationes non solum ob delectationem, sed etiam quia natura conuenientes. 18. 7

Bulla.
 Clausula priuatoria Bullæ Pontificis inserta, quid operetur? 170. 1
 Cum Pontifex Romæ Bullam promulget, quam uult ubique obseruari: quas illa Prouincias obligat? 4. & seqq.
 Ad valorem Bullæ impertinens est Placitum Aulæ. 6
 Bulla Cæna quomodo in Belgio recepta. 7
 Admissio Bullæ in varijs Prouincijs vnius Religiosi Ordinis verosimilius non obligat monasteria Belgicæ eiusdem Ordinis. 171. 3
 Cambium.
 Ambij ficti iniustitia. 171. 2
 Nemo potest obligari ad recambium. 2
 Campsor non potest tantum exigere, quantum baculus realiter transferens. 3. & 4
 Cambium quoddam Francofurtense illicitum. ibid.
 Cambium datum ad quatuor menses, æquiualeat quatuor cambijs datis ad singulos menses. 172. 9
 Canonicatus.
 Canonicatus Andervacensis, & Decanatus S. Donatiani Brugis sunt beneficia compatible, si Canonicatus non requirit residenciam personalem, & Decanatus non sufficit ad decentem sustentationem. 156. 30. & seqq.
 Canonicatus est beneficium simplex. 31
 Potest idem in Ecclesia Cathedrali obtinere beneficium curatum & Canonicatum, si numerum utriusque satisficere possit, & alius alterum non sufficit. 156. 34
 Canonicatum obtinens in Ecclesia Cathedrali, non habet ius ad grossos fructus, nisi sacris sit initiatus. 158. 46.
 Canonicus.
 Canonicus potest cum uenia Capituli aliquot annos abesse à sua Ecclesia, ut alibi studijs vacet, & simul agat in curia negotium Principis. 157. 40
 Consuetudo quæ in Ecclesia Cathedrali Gandensi Canonici quotannis per tres menses instat ob causam abesse possunt, & nihilominus distributiones quotidianas recipere, potest legitime retineri. 158. 44
 Non sufficit Canonicos solum interesse diuinis officijs, quando aliquid sui muneris ipsis est obendum. 192. 16.
 Probabile est, accedente consuetudine, sufficere, ut intersint quotidie uni vel duobus ex maioribus horis, vel sacrificio Missæ. 193. 17
 Probabilius tamen est teneri eos quotidie interesse singulis horis, nisi aliqua causa excuset. 193. 18. & 19
 An & cui restituere debeant distributiones Canonici, qui dum prolixiora sunt officia, absentant se à choro? 193. 20. & 21.
 Canonici tales admonendi sunt à Confessario dum veniunt ad confessionem. 22
 Canonici qui ante finem officij exeunt, non sunt ipso iure priuati distributionibus, digni tamen sunt aliquâ multa. 193. 24
 Canonicorum fabula in choro, quale peccatum? 194. 25.
 Canonicæ.
 Canonica non tenentur sub mortali ad legendas horas ex probabili maiorum sententia. 195. 31
 Capitulum Canonicarum Montensis, Malbodiensium, & Niuellensium tenetur sub mortali curare ut quotidie fiat officium diuinum. 196. 38. & 39
 Singula tamen Canonica non peccant mortaliter si paucis diebus absint à Choro, vel uno alterone die non recitent

- recitent officium. 196.40. & 41
 Secus est si ad longum tempus officium omittant. 42
 Canonice Montes quæ plus quam sex menses abfue-
 rint à choro & urbe metu pestis, non sunt priuanda
 grossis fructibus, non obstante statuto Caroli V. de
 residentia sex mensium intra annum. 197.44
 Capitaneus.
 Si Capitaneo petente Commissarius plures milites in-
 notauerit, quam sub signis erant, vter eorum resti-
 tuere Regi debeat. 149.1
 An possit Capitaneus minori pretio transigere cum mi-
 litibus, quam sit stipendium eis assignatum? 150.3
 Videtur Capitanei posse aliquo artificio aliquid amplius
 accipere, quando stipendia non sufficiunt. 150.5
 Capellania.
 Capellania potest ab Episcopo erigi in nouam dignita-
 tem patrono consentiente. 159.51
 Dna Capellania in Ecclesia non habente proprium Pa-
 rochum possunt erigi in beneficium parochiale.
 159.52.
 Capuccinus.
 Professio Capuccini inualida non est, qui rogatus tempo-
 re probationis, negauit se laborare lepra. 246.23
 Capuccini pauperibus oppidi annumerari possunt, vii
 & alij pauperes Religiosi, cum legata pauperibus relin-
 quuntur. 283.18
 Castitas.
 Votum Castitatis in saeculo valde laudabile. 290.4
 Dirimit sponsalia. 280.16
 Vt castitati contra intemperantem Confessarium Monia-
 lis consulas, potest fugere. 222.9
 Causa.
 Causa efficiens, vii & finalis, duo requirit prius naturâ
 quam causat. 2.6
 Causa vna secundum eandem formam potest esse princi-
 pium efficiens, & recipiens eiusdem. 62.13
 Causa plures efficientes possunt producere eundem effectum.
 78.8. Non possunt tamen vnius rei esse dua materia,
 vel dua forma totales. ibid.
 Quomodo causa bonitatem habere possit ab effectu. 97.9
 Censuræ.
 Censuræ vitalitius, quis. 172.1
 Si promittis alteri ad vitam 600. florenos annuos ob
 summam 2671. florenorum ab eo accipiendorum, &
 simul ob accepta ab eo beneficia, non est hic censuræ vi-
 talitius, sed contractus inuoluntarius. ibid.
 Qui emptor & constituto censuræ statim recipit canonem,
 quasi iam cessum, non potest deinceps canones integros
 recipere. 173.3
 Censuræ virimque redimibili non potest constitui ad sex &
 vnam quartum in centum. 4
 Quomodo non mercatores possint accipere 4. vel 5. in cen-
 tum, salua sorte, cum facultate sortem repetendi?
 173.6.
 Pro pecunia ad censuram destinata, sed alio conuersa, quid
 accipi possit. 173.7
 Cessio fori.
 Potest is qui cessit foro, certum aliquod pignus tradere
 creditori, etiamsi solam indeterminatè pignus aliquod
 ante cessionem promiserat. 261.5. Imò id potest, licet
 data solum fuisse promissio de contrahendo, super dando
 pignore quando vult creditori. 6
 Potest quis facta compositione, eum qui foro cessit, sollici-
 tare vt de eorum integritatem recuperet. 3
 Caritas.
 Caritas via ordinatur ad visionem patriæ. 14.24
 Est imperfectior lumine gloriæ. ibid.
- Cur Caritas non dicatur deus. 19.11
 Christus.
 Christi lacta in horto explicatur. 7.2
 Quomodo Christi humanitas dicatur vii virtute diui-
 na. 87.3. Christus nunquam consultauit. 84.5
 Circumstantia.
 Circumstantia est accedens humanorum actuum: & qua-
 re. 52.1
 Quid circumstantia Theologica. ibid.
 Circumstantia humanorum actuum sunt consideranda
 Theologo. 2
 Circumstantia sunt octo. 3. Singularum enumeratio. &
 explicatio. ibid.
 Cur tantum sint octo circumstantia. 4
 Non omnes circumstantia afficiunt singulos actus in par-
 ticulari. 53.5
 Circumstantia afficiunt actus humanos secundum esse na-
 turale, & morale. ibid.
 Illa circumstantia etiam afficiunt actus internos voluntatis
 velut circumstantia. ibid.
 Quando circumstantia transeant in rationem obiecti,
 quando non. 6
 Quenam circumstantia sint principales. 7
 Circumstantia augent bonitatem vel malitiam. 100.23
 Non sunt necessaria ad bonitatem vel malitiam. 25
 Bonitas ex circumstantiis coniungitur bonitati obiecti
 per modum diuersorum respectuum, quos actus habet
 ad suas circumstantias. 26
 In actibus externis bonitas ex circumstantiis non coniun-
 gitur bonitati quæ est ex obiecto. 28
 Quando circumstantia constituat actum in specie boni, &
 quando non. 111.76
 Specificat actum dupliciter. ibid.
 Aliquando habet rationem obiecti. 77
 Tres regula de circumstantiis. 78
 Quandoque circumstantia augeat bonitatem intra eam-
 dem speciem. 79
 Quadam tales circumstantia explicantur. 112.79
 Omnis circumstantia necessaria ad bonum virtutis, inclu-
 dit peculiarem ordinem ad rationem. 81
 Circumstantia multum & parum dupliciter accipi po-
 test. 80
 Claritas.
 Claritas corporis gloriosi, quid sit. 24.29
 Claritas illa habebitur per intrinsecam lucem. 26.34
 Cur non semper appareant corpora illa lucida. ibid.
 Erunt intime clara. 27.34. Et diaphana. ibid.
 Non tamen per poros corporis. ibid.
 Erunt colorata. 35
 Lux illa erit perfectior luce solis. 36
 Contrarium tamen est probabile. ibid.
 Clausura.
 Non potest ne quidem per extrinsecam indulgeri libertas
 mentalibus exeundi, licet cum profiterentur, non esset
 clausura. 221.4
 Rationes quæ clausuram suadent esse admittendam. 8
 Coactum.
 Distinctio inter coactum & violentum. 43.27
 Eius definitio. 44.28
 Reperitur solum in Brutis, Hominibus, & Angelis. ib.
 Clericus.
 Clericus suadens Iudici seculari vt occultè informationē
 capiat contra personam Ecclesiasticam, non incurrit
 excommunicationem. 201.2
 Cognitio.
 Variata cognitione variatur species actus volunta-
 ris. 2.7
 Cognitio

- Cognitio* quanam sit practica iuxta Scotum, & quanam iuxta communem sententiam. 15. 28
Cognitio practica non est necessaria ad amorem & gaudium. 15. 29
Cognitio non mouet nisi ratione obiecti. 62. 11.
Cognitio Dei qua habetur per negationes, est sublimior eâ, qua sit per affirmationem. 64. 18
Cognitio phantasia non sufficit ad mouendam voluntatem. 64. 19
Quando vera cognitio tollit obligationem agendi. 120. 43
Comprehensio.
Comprehensio, quid sit, & quomodo distinguatur à visione Dei. 18. 8
Complectitur visionem & amorem Dei. 9. Est dos anime. 10
Concupiscentia.
Concupiscentia, quid. 46. 40. *Concupiscentia* alia est consequens, alia antecedens. ibid.
Quomodo ea inter se distinguantur. ibid.
Concupiscentia antecedens non facit incontinentiam. 47. 41
Discrimen inter metum & concupiscentiam respectu effectus. ibid.
Dum aliquid ex concupiscentia sit, quatuor actus interueniunt. 47. 42. *Quinam* y sint. ibid.
Ex concupiscentia peccant, magis peccat quam qui ex metu peccat. ibid.
Quo sensu concupiscentia augeat, & minuat voluntarium. 43
Conditio.
Quædam conditiones à Deo suppleri nequeunt, sed essentialiter requiruntur. 64. 18
Conductio.
Qui conduxit agros, nesciens alicui illorum parti maius decimarum onus impositum, quam reliquis, ad quid teneatur? 181. 7
Fructus ex aceretâ terrâ, ad elocatorem, non ad conductorem spectant. 181. 10
Confessarius.
Tenetur absolute ostendentem signa contritionis in extremis. 122. 50
Item eum qui ex sententia minus probabilis non vult restituere. 51. Potest talem Confessarius qui non est Parochus, ante auditam confessionem remittere. ibid.
Confessarius ut Christus ipse in negotio conscientia audiendus. 126. 78
Non potest quis ex vi indulgentiæ in forma Iubilæi concessæ eligere confessarium qui absoluat à reuerentiis, commuset vota &c. sicut fit in Iubilæo. 100. 4
Subditus non potest sibi confessarium eligere, etsi contra decretum Clementis VIII. superior duos aut plures præter se confessarios domesticos non statuerit. 174. 5. & 6.
Quomodo Confessarius omnino rudes absoluet. 174. 7
Quomodo pueros. 175. 9
Quomodo sapius in peccata relabentes. 10. & 11
Quanam censenda occasio proxima lapsus. 12
Modus inuestigandi an delectatio penitentis fuerit mortalis. 13
Quid Confessario obseruandum circa penitentia mensuram, surdastros, debuitores, &c. 15
Confessarius non tenetur monere penitentem peccatorum, qua olim ob eo per oblivionem prætermisit. 176. 18
Valide absoluit Confessarius, licet pro scrupulis habeat peccata verè mortalia; aut pro non factis, verè facta. 177. 4
Item si venialia apprehendat qua sint mortalia, rite
 tamen à penitente exposita. 5
Sufficit ut Confessarius sciat distinctionem venialium & mortalium in genere. 178. 12
Vide Absolutio. Approbatio.
Confessio.
Quis dolor, decessario, aut propositum ad absolutionem sufficiat. 176. 1
Dolor pridie conceptus, & virtualiter permansens sufficit ad confessionem dei sequentem. 176. 3
Confessus peccatum quod putabat veniale, non tenetur repetere si post deprehendat esse mortale. 177. 6
Peccata dubia quomodo confitenda? 177. 7
Dubium negatiuum quotuplex? 8. & seq.
Quomodo & qua peccatorum species in confessione explicanda. 178. 11
Quomodo exprimendus peccatorum numerus? 178. 16. & 17.
Cur opus externum sit in confessione exprimendum. 140. 28.
Sanus confiteri potest peccatum, ut de eo, cum ager erit, absoluitur. 146. 4
Conscientia.
Conscientia à variis variè accipitur. 116. 20
Hic accipitur pro dilamine intellectus. 21. Eius actus. ibid.
Ut quis agat contra conscientiam, requiritur iudicium actuale presens. 117. 23. Refutatur contraria sententia Medina. 24
Quotuplex est conscientia. 30
Erronea.
Quando error conscientie est culpabilis, voluntas consentiens non potest esse bona. 118. 31. Secus est, si error est inculpatus. 119. 32. Hinc Iudei persequentes Christum & Apostolos, sunt culpabiles. 33
Conscientia erronea quomodo obliget. 34
Conscientia errans inculpate, obligat ut agamus secundum eam. 120. 38
Dubia.
Mala est voluntas operans in particulari, si conscientia sit practice dubia. 122. 54
Conscientia speculative dubia, vel practice dubia in vniuersali est bona. 123. 56. *Vide* Dubium.
Conscientia scrupulosa. *Vide* Scrupulus.
Conscientia potest dupliciter deponi. 127. 81
Ut conscientia possit deponi, quid requiratur. 82
An & quando conscientia possit deponi vi affectus. 83
Consecratio.
Episcopus non potest committere consecrationem virginum alteri non Episcopo. 179. 2
Potest eam Pontifex committere Presbytero. 3
Virum Puella occulte corrupta factâ professione & accepto velo virginitalis, possit manere cum cæteris, & accipere velum consecrationis. 179. 4
Quomodo vestes benedictæ, lapides, & ligna templi consecrati possint vendi in vsus profanos. 179. 5
Vide Abbas.
Consensus.
A qua facultate oriatur Consensus. 85. 1
Quotuplex eius acceptio. ibid.
Consensus brutis non conuenit. 2
Consensus propriè est de medijs: aliquando latius sumitur. 3
Quomodo differat ab electione. 86. 3
Consensus est actus pertinet ad partem superioris anime. ibid.
Consensus voluntatis non est fortuitus. 91. 10
Consilium

Consilium.

- Consilium, quid. 83.1
 Consilium non convenit Deo. 2. Convenit tamen ei si accipiat pro iudicio. ibid.
 Convenit Angelis. 84. 2. Sapè tamen non consultant. 84. 5. Christus nunquam consultat. ibid.
 Consilium tantum est de medijs. 84. 3
 Potest esse consultatio de fine materiali. ibid.
 Consilium tantum est de ijs. quæ sunt in nostra potestate, vel quasi potestate. 4
 Solum etiam est de dubijs. 84. 5
 Processus consilij fit secundum ordinem resolutorium. 6
 Consilium non procedit in infinitum. 85. 8
 Possumus dare consilium, sequendo opinionem probabilem, relicto eo, quod est probabilius. 121. 45
 Quomodo possit tunc aliquis prudenter procedere. 4

Consuetudo.

- Consuetudo immemorialis, eiusque efficacia. 236. 6
 Consuetudine potest obligatio mortalis fieri venialis. 256. 11.
 Consuetudo repugnans iuri communi, strictè interpretanda. 288. 29
 Consuetudo potest inducere impedimentum dirimens, & id quod ante erat impedimentum dirimens, facere non dirimens. 236. 4
 Consuetudo potest præscribere contra abstinentiam carnum in religione. 237. 8
 Vide Præscriptio.

Contractus.

- Pæna contra Tui venditoris quomodo à venditore adijci possit, & ab emptore incurrat. 180. 3. & seq.
 In contractus elocationis perpetuo, non amittitur vile dominium ex non solutione canonis. 181. 6
 Qui conducit agros nesciens alicui illorum parti manus decimarum onus impostum, quam reliquis, ad quid teneatur? 181. 7
 Emens rem 300. aureis, & effundens in instrumento contractus scribantur 500. ad impediendum retrahendum, non peccat contra iustitiam. 181. 12. & seq.
 Inusus est contractus si Titius Cato det centum florenos, ut post annum, si vivat, restituat centum & decem; si obierit, tantum nonaginta. 223. 5. Vide V. vsura.
 Mutuum.
 Contractus iniquus bona fide initus, excusari potest à restitutione. 262. 9
 Contractus iniquus bona fidei in re mobili patitur præscriptionem. 10

Conversa.

- Conversa non tenentur preces suas ordinari. s. persolvere sub mortali. 195. 30
 An Conversa peccent mortaliter si sapius omittant psalmum miserere quotidie illis ex obligatione recitandum? 196. 36. Vide Clausura.

Conuiuium.

- Quomodo licitum Catholico conuiuium nuptiale hereticorum honestare sua præsentia, vel munere? 189. 44. & 45.

Corpus.

- Corporis perfectio requiritur ad beatitudinem completam. 24. 28
 Molestia corporis non potest visioni divinæ essentia officere. ibid.
 Corpora gloriosa qua ratione futura impassibilia clara, agilia, subtilia.
 Vide Impassibilitas. Claritas. Agilitas. Subtilitas.

Damnati.

- A**liter damnati dolent de carentia Dei, aliter Beati gaudent de eius visione. 17. 6

Dæmones.

- Dæmones quomodo appetant peccatum ut offensum Dei 55. 4

Debitor.

- Certus de debito, dubius an soluerit, quid facere debet. 125. 68.
 Hic ex chirographo defuncti offerit debitum, ille ex libro rationum negat: quid hic agendum? 182. 15

Delectatio.

- Delectatio quomodo includatur in beatitudine completa. 16. 1. Vide Gaudium.
 Delectatio ex duello quo pacto licita. 204. 4
 Delectatio morosa.
 Modus inuestigandi an delectatio fuerit morosa. 175. 13
 Illicita est delectatio ex cogitatione copula matrimonij futuri vel præteriti. 203. 1
 Malitia delectationis sumenda est ex obiecto formali. 204. 2.

- Quomodo status persone pertineat ad formale obiectum delectationis morosæ. 7

- Carthusiano licitius est imaginarius usus carnijs; non tamen imaginaria delectatio venerea. 205. 10

Delegatio.

- Probabile est delegari valide potestatem audiendi confessiones, excommunicationis sua sine culpa ignaro. 149. 25.

Depositum.

- Adilis non potest vii deposito Ecclesia in commodum priuatum aut publicum pro suo arbitrio. 182. 1
 Si depositum sit in commodum solius deponentis, depositarius solum tenetur ex culpa graui vel dolo. 4
 Non potest quis se obligare ad custodiã depositi cum damno Republica. 5

Desiderium.

- Desiderium tendit in finem obtinendum. 1. 2

Determinatio.

- Determinatio voluntatis non efficiens libertati, quadruplex à quibusdam statuitur. 36. 7
 Omnis determinatio qua non est in potestate voluntatis, repugnat libertati. 8
 Ostenditur id ex Scriptura, Tridentino, PP. Latinis & Græcis, & DD. Scholasticis. ibid.
 Probatur etiam ratione. 38. 10
 Quenam determinatio non repugnet libertati. 12
 Implicat esse determinatũ, & tamen liberè operari. 39. 14

Deus.

- Deus est finis cui omnium creaturarum. 6. 17
 Deus per visionem beatificam possidetur. 13. 21
 Deus & visio Dei habent se per modum vnius boni, sicut res & rei possessio. 17. 4
 Deus est immediatum obiectum spei in via, & delectationis in patria. 17. 3
 Deus est obiectum beatificum etiam virium inferiorum, scilicet imaginatricis & appetitus sensitui. 31. 47
 Deus dupliciter est bonum nostrum. 17. 4
 Deo similes erimus, quando & quomodo. 22. 24
 Deus quomodo sit liber. 38. 11
 Deus non est auctor malorum motuum. 70. 39
 Deus non est ita proprie auctor electionis, sicut intentionis. ibid.

Dolor de peccatis.

- Quis dolor, detestatio, aut propositum sufficiat ad absolutionem. 176. 1
 Sufficiens dolet, qui dolet se non satius dolere, modo ad sit propositum absolutum in posterum abstinendi. 2
 Dolor prædix conceptus & virtualiter permanens, sufficit ad confessionem diei sequentis. 3
 Vide

Vide Indicem de Sacramentis V. Dolor.

Donatio.

Quæ donationes censentur prohibita Religiosis per Bullam Clementis VIII. 230.7

Donatio ante facta non potest reuocari ob ingressum religionis. 255.3

Dos.

Dos, quid sit. 18. 10

Dotes animæ sunt visio, comprehensio, & delectatio. ibid.

Dos quando danda. 19. 11

Dotes corporis gloriosi non manant more physico à beatitudine animæ. 24. 28

Quatuor dotes corporis gloriosi. 24. 29. Impassibilitas ibid. Claritas, ibid. Agilitas, ibid. Subtilitas ibid. Vide Singula suis locis.

Dotes illæ suffiunt ad plenam perfectionem corporis beati. 25. 30

Dubium.

Quid dubium practicè. Quid speculatiuè. 122. 53

Quid iuris: quid facti. ibid.

Dubitans in vniuersali an non dubitet in particulari. 123. 57.

Voluntas in dubio debet determinatè indicare aliquam partem esse licitam. 123. 58. Quid hic obseruandum 59. Si hic eligat maius malum, quale peccatum est? 60

Si vtrumque æquale videtur, elige quod vis, ibid. Licet tua culpa in tale dubium incideris. 61

Si dubium sit an sint spurij, illegitimi &c. pars mitior, non tutior eligenda est. 124. 63

Quid faciendum, si dubites an aliquid iuste possides? 65

Quid faciendum in dubio iuris? 66

Quid faciendum in dubio facti de lege vel voto? 67

Quid faciendum, si dubites an lex sit recepta vel abrogata? 125. 68

In dubio facti de cœsura vel irregularitate, ordinariè pars tutior est sequenda. 69

Certus de debito, dubius an soluerit, quid faciet? 68

In dubio condemnari potest reus pœnæ ecclesiasticæ. 70

Quid faciendum in matrimonio dubio? 126. 72. & seq.

Vide Conscientia.

Electio.

§. 1. Quid sit: & quibus conueniat.

Electio dupliciter sumitur. 78. 1

Propriè est actus voluntatis habens ordinem ad rationem dirigentem. 79. 2

Requirir iudicium practicum. 67. 27

Tot sunt electiones, quot intentiones. 77. 7

Electio fit subinde sine consultatione. 84. 5

Electio aliquando distinguitur ab usu actiuo. 88. 7

Brutis non conuenit. 79. 3

Conuenit pueris & amentibus. 4

§. 2. Eius Materia.

Electio tantum est mediorum. 79. 5. Tamen etiam versatur circa materiam finis formalis. ibid.

Electio est solum eorum, quæ per nos agimus. 80. 6

Electiois integrum obiectum. ibid.

Electio tantum fertur in possibilis. 7

§. 3. Eius libertas vel necessitas.

Homo liberè eligit. 81. 13

Vnius solius medij electio est ex suppositione necessaria: absolute tamen est libera. 82. 14. In tali electione est nouum meritum, vel demeritum. 15

Electio medij utilioris est necessaria, si sola habeatur ratio utilitatis mediorum ad finem. 83. 17. Non est necessaria, si etiam spectetur eorum utilitas ad alios fines.

ibid. Hinc error in electione status vitæ.

ibid.

§. 4. Eius bonitas vel malitia.

Electio medij ex se indifferentis non habet bonitatem vel malitiam ex medio. 103. 42

Electio medij mali ob finem malum duplicem speciem malitiae habet. 104. 44

Sententia Medina &c. proponitur. 103. 43. Et eius solvuntur rationes. 104. 48

Electio medij boni ordinata ad finem bonum non sumit ullam bonitatem ex propria bonitate medij, sed tantum ex fine. 47

Omnes electiones factæ ob eundem finem non sunt æquales. 105. 50

Electio pendet ex fine & ex finis intentione, sed diuersimodè. 128. 84

Mala electio non potest sequi ex vi bonæ intentionis. 128. 87.

Mala electio propriè numquam inficit bonam intentionem. 129. 87

Electio Prælatorum.

Vide Prælatum.

Eleëmofyna.

Largitio externa eleëmofyna habet suam speciem ab obiecto. 105. 49

Electio eleëmofyna non habet speciem boni ex obiecto materiali. ibid.

Quomodo melius sit velle dare magnam eleëmofynam, quàm parvam. 105. 49

Eleëmofyna ad pauperem missa, in via si capiatur, danti non perit. 130. 93

Elocatio.

In contractu elocationis perpetua non amittitur vitæ dominium ex non solutione canonis. 181. 6

In elocatione si onera non sunt specificata, quis ea feret, locator an conductor? 8

Si enormiter plus fructuum accipiat conductor, elocator petat restitutionem in integrum. 9

Fructus ex accretu terræ ad elocatore, non ad conductorem spectant. 10

Elocator seu dominus directus colens terras ab emptoribus derelictas, non tenetur fructus eidem restituere. 11

Energumenus.

Energumenus suscipiens Ordines, est irregularis. 228. 15.

Perfekte sanatus potest eos suscipere, cum dispensatione. ibid.

Sufficit implicita dispensatio. ibid.

Si sit ordinarius, capax est Prælatore. 229. 15

Epilepticus.

Epilepticus non potest celebrare, etsi lapsus presentisscere soleat. 220. 20

Peccat mortaliter, quoties celebrat. 21

Debet esse perfecte curatus antequam possit celebrare. ibid.

Episcopus.

Ad eum spectat institutio Beneficiati. 171. 1

Episcopus à Papa confirmatus, ante captam possessionem valide confert beneficia. 151. 5

Potest permutationem veri beneficij cum ficti rescindere. 154. 18

Potest cum consensu Capituli erigere Præposituram ex Personatu non vacante, etiam inuito possessore. 159. 50.

Potest erigere Capellaniam in nouam dignitatem patrono consentiente. 52

Potest

Potest d. u. Capellanus erigere in beneficium Parochiale ubi Ecclesia proprium Parochum non habet. 159. 52.

Potest in Ecclesia sibi subiecta vinire prabendam Subdiaconalem cum Præpositurâ, ob illius paupertatem. 55

Potest monasterium sibi subiectum, consentientibus Monialibus, vinire alteri monasterio absque pleno Capituli sui consensu. 160. 37

Potest vendere suam domum eiusque tradere possessione sub ratihabitione Pontificis. 168. 22

Episcopi est Confessorius approbare, non Capituli. 174. 2

Potest delegare suam potestatem dispensandi in irregularitate & suspensione, & absolendi ab omnibus casibus occultis, non tamen ab hæresi. 148. 22

Potest dispensare in omni voto non reservato Pape. 292. 19.

Non potest committere consecrationem virginum alteri non Episcopo. 179. 2

Potest iure proprio in sua diocesi Religionem instituere; sed id modo non potest ex prohibitione Ecclesiæ. 258. 58.

Potest pium institutum approbare, non Religionem. 253. 59.

Potest vii opera Religiosi fugientis ex Monasterio metu pœnæ, qui postea habitum dimisit, quo per sententiam fuit priuatus à Provinciali & Capitulo. 256. 7

Potest pro libitu testari de patrimonialibus & industria acquisitis. 286. 20

Nō potest de ijs qua supersunt honeste sustentationi. 21

Potest testari de sibi subratitis. ibid.

Licitæ ei donatio inter vivos ad pias causas. 24

Quibus locis necessaria sit Episcopis & Clericis testandi licentia. 22

Emphyteuta.

Si emphyteuta terras non colat, potest id facere dominus directus. 181. 11

Si per tres annos canonem non soluat, amittit ius emphyteuseos. 6

Error.

Quando error conscientie est culpabilis, voluntas consentiens non potest esse bona. 118. 31

Contrarium est si error sit inculpatus. 119. 32

Vide Conscientia.

Essentia.

Essentia divina potest fungi munere speciei intelligibilis, non tamen operationis intelligibilis, ut beatus per illam Deum videat. 7. 2

Euentus.

Vt euentus censeatur voluntarius ex omissione, requiritur ut tenearis illum impedire. 42. 25

Cur euentus, quem non teneris impedire censeatur minus voluntarius, quam omisio censeatur voluntaria quam non teneris vitare. 26. Ostenditur in simili. ibid.

Exposititius.

Exposititius promoueri potest ad sacros Ordines. 124. 64

Eucharistia.

Potest Societas in suis Ecclesijs per externos Sacerdotes administrare Eucharistiam. 271. 12

Excommunicatio. Excommunicatus.

Index secularis capiens occulte informationem contra personam Ecclesiasticam, non incurrit excommunicationem. 201. 2

Nec Canonicus ob istud consilium Iudici datum. ibid.

Absolutus in foro interno ab excommunicatione, non tenetur se foris gerere pro excommunicato, nisi sit nominatim denunciatus. 148. 18

Probabile est excommunicationis sue sine culpa ignaro valide delegari potestate audiendi confessiones. 149. 25

Fraternitas beneficij ab existente ignoranter in excommuni-

catione, non debent restitui ei, cui errore cognito, collatum est beneficium. 153. 17

Fabule in Ecclesia.

Decent viros Principes tempore diuini officij. 217. 2

Fabulantes increpandi: & ex templo eiciendi. 3

Qui fabulantes non arguit, peccat. ibid.

Canonici & Capellani in Choro fabulantes non possunt excusari à graui peccato. 194. 25

Falsum.

Quomodo verum & falsum sint differentia accidentales vel essentielles actus intellectus. 102. 38

Festum.

Hæretici non tenentur interesse rei diuina. 185. 16

Non licet tamen illis magis quam Catholicis diebus Festis laborare. 18

Mancia Christiana non possunt diebus Festis occupari. 186. 18.

Quid agendum Catholicis circa Festa mobilia in locis hæreticorum, ubi seruant antiquum Kalendarium. 20

Quando liceat Catholicis insu hæreticorum diebus Festis ab Ecclesia præceptis aperire officinas. 21

Institor die Festo reculas suas vendens, adeoque raro Missam audiens, an absolendus? 218. 11

Fidei commissum.

Pia causa non potest substitui necessario heredi, eo, certâ summa, excluso. 281. 1

Fidei commissum in odium religionis, est inualidum. 282. 4

Onus fidei commissi eliditur per ingressum monasterij. 284. 11.

Non censetur sine liberis discedere qui monasterium ingreditur. 285. 14

Actio hinc ex substitutione, inde ex statuto consuetudinario, est ex vtraque parte probabilis. 286. 25

Non licet providere sparijs per fidei commissum. 198. 4

Vide Testamentum.

Finis.

Finis quatuorplex. 1. 1

Finis cui, & finis qui, quid sint? ibid.

Finis qui, quatuorplex. ibid.

Finis potest exercere suam causalitatem respectu intentionis, et si non prius tempore vel natura sit in intentione. 2. 5

Non tamen respectu actionum à voluntate imperatarum. ib.

Aliud est ratio causandi in fine, aliud conditio necessaria: & quid sint? 6

Bonitas finis mouet existens obiectiue in intellectu. 7

Agere ob finem, est solius nature rationalis. 3. 9

Finis specificat actus humanos. 4. 11

Bonitas finis non eodem modo conuenit fini, & medio. 58. 12.

Finis continetur in medijs velut in causa. 13

Finis est quasi ratio formalis obiectiua cur medium appetatur. ibid.

Volitio finis est casualiter volitio medijs necessarij. 14

Ostenditur ratione. ibid.

Finis augeat bonitatem vel malitiam actionis humana. 100. 29.

Finis non tantum est circumstantia, sed etiam causa actus. 101. 31

Omnis finis intentus quomodo pertineat ad aliquod virtutis vel virtutem. 111. 75

Finis dupliciter potest intendi. 128. 85

Si cum bono fine simul determinetur primum medium, intentio mala est. ibid.

Finis quomodo debet intendi debeat. 68

Finis vltimus.

Finis vltimus accipitur dupliciter. 4. 11

Datur finis vltimus humana vita. ibid.

D*

15 tam

Is tam ex naturâ rei, quam ex intentione hominum potest solum esse vnicus. 4. 12

Quomodo peccator constituat finem vltimum in bono creato. ibid.

Tribus modis aliquid appetitur propter finem. 5. 13

Omnia appetuntur propter finem intentione interpretatiua. 5. 14

Finis vltimus certo sensu conuenit ad omnem operationem creaturæ. ibid.

Finis vltimus alius est operis, alius est operantis. 6. 16 in fine.

Finis cui omnium creaturarum est Deus: finis autem qui, est gloria Dei extrinseca. 17

Fiscus.

Bona Ecclesiæ non cadunt in Fiscum. 162. 65

Bona confiscata tradita à Principe monasterio, non possunt repeti. 163. 4

Ministri Regi etiam si iurauerint se omni modo curaturos vtilitatem Regis, non debent deferre ad Fiscum delinquentes. 265. 23

Fornicatio.

Fornicatio contra votum, duplicem speciem malitiæ continet. 111. 77

Fortuitum.

Quid sit esse fortuitum. 91. 10

Fructus.

Fructus ex accretâ terræ ad elocutorem, non ad conductorem spectant. 181. 10

Non tenetur dominus directus colens terras ab emphyteuta derelictas, eidem fructus restituere. 11

Non excidit iure fructuum qui canonem non soluit ex contractu elocationis perpetuæ. 6

Fruitio.

Fruitio secundum Scotum & Sorum. 74. 1

Nec amor, nec coniunctio boni per actum vitalem est fruitio. 2. Hac tamen coniunctio, est casualiter fruitio. ib.

Fruitio, quid proprie. 73. 1. Tria ad eam requisita. ibid.

Fruitio non est passio, sed actus vitalis. 3

Fruere perfecte competit soli rationali naturæ. 75. 4

Brutis imperfecte. ibid.

Ex quibus nascatur fruitio. ibid.

Fruitio proprie tantum est vltimi finis. 5

Fruitio etiam quodam modo est aliorum bonorum. ibid.

An & quomodo fruamur medijs. 6

Perfecta fruitio est perfecte obiecto sine: imperfecta, sine imperfecte obiecto. 76. 7

Furari.

Qui furatur vt morchetur, duplicem speciem malitiæ contrahit. 104. 44

Furtum in loco sacro duplicem speciem malitiæ continet. 111. 77.

Fusus

Non est per se illicitum hereticorum funera comitari. 189. 46.

Gaudium.

Gaudium, quid sit? 74. 3

Gaudium tendit in finem obiectum. 1. 2

Gaudium spiritale cur nequeat esse vitium expetendum. 3. 8

Cur gaudium seu delectatio carnalis possit esse vltimum expetendum. ibid.

Gaudium est quid præstantius amore. 13. 22

Gaudium intrinsece includitur in beatitudine completa. 16. 1

Quomodo gaudium sit in nostra potestate. 75. 3

Gloria.

Gloria Dei in quo obiectiue, & in quo formaliter consistat. 6. 17

Habitus.

Habitui seu auxilium præueniens quomodo augeat voluntarium. 48. 44

Minuit libertatem physicæ, non tamen moraliter. ibid.

Si hominem peniteat, propensio ex habitu fit inuoluntaria. ibid.

Nollus habitus est essentialiter vitium. 103. 40

Habitui virtutum sunt essentialiter virtutes. ibid.

Dantur habitus indifferentes. 110. 73

Hæres.

Exheredari nequit filius ducens se non indignam, contra voluntatem parentum. 216. 48. Vide Testamentum.

Hereticus.

An liceat Baptisum ab hereticis accipere, vide Baptismus.

Quid inter illos liceat die Festo, vide Festum.

Quid liceat circa ciborum abstinentiam, vide Ieiunium.

Quid liceat circa libros prohibitos, vide Libri.

Quid liceat circa matrimonia cum illis, vel coram illis, vide Matrimonium.

An præscribant contra præcepta Ecclesiæ, vide Præscriptio.

§. I. HÆRETICORVM cum Catholicis habitatio.

Non licet Principi concedere heretico ob artem vel scientiam, habitationem in locis sibi subiectis. 183. 1

Anglis hereticis permitti potest negotiatio Antuerpiæ. 4

Mercatores heretici in Hispania tolerantur. 184. 5

Catholicis permittitur negotiatio inter hereticos. 9

§. 2. Studia eorum cum Catholicis.

Non licet Professori Catholico in Vniuersitate hereticorum non approbata promouere discipulos suos ad Magisterium. 11

Dispensatio iuramenti facti à studiosis dum gradus recipiunt in Vniuersitatibus Catholicis, peti non potest à Ministris vel Magistratibus hereticis. 185. 13

§. 3. Oratio & cantus cum hereticis.

Quomodo liceat Catholicis claudere suas officinas die dicato orationi hereticorum. 186. 23

Illicitum est Catholicis canere Psalmos in conuiuijs hereticorum. 24

Item agere organistam in eorum templis. 25

Honestum.

Honestum est quod naturam rationalem decet. 114. 11

Quare communiter explicetur honestas obiecti per conformitatem cum reuerentia. ibid.

Ratio honesti sola sufficit vt voluntas sit moraliter bona. 115. 13.

Quando honestum in genere amatur, aliquando tantum est affectus simplex. 99. 17

Ad affectus honesti in genere concurrunt virtutes particulares. ibid.

Horæ Canonice.

Omissio officij ex abiectione Breuiarij, si de ea doleas, non erit peccatum. 124. 21

Si officium alicuius Ecclesiæ mutilum sit, tenetur Capitulum illud deferere, & acceptare Romanum. 189. 1

Si Capitulum eiusmodi officium retinere velit, fas est singulis in priuatis Missis vt Romano. 190. 2

Quid eo in casu singulis faciendum in officijs publicis? 3 & seq.

In eadem missâ Collegiatâ misceri possunt rubrica & officia diuersa, vbi officium proprium imperfectum est, & vsus Romanus à Capitulo non permissus. 190. 6

Possunt singula monasteria Ord. S. Benedicti amplecti nouum Breuiarium à Paulo V. approbatum, licet alia monasteria eiusdem Ordinis id non acceptent. 191. 7

Si Præ-

- Si Prelatus cum suo Capitulo in Ordine S. Benedicti notabiliter immutauit Breuiarium S. Benedicti post editam Bullam Pij V. Breuiario Romano præfixam, Auditores huius mutationis illo sic immutato videntes, non satisfaciunt præcepto de legendis horis. 191. 10
- Satisfaciunt tamen alij subditi, qui non sunt Auditores mutationis. 12
- Non potest Clericus relicto Breuiario Ecclesie in qua beneficium habet & residet, vti officio alterius Ecclesie. 192. 13.
- Monasterium vel Ecclesia que admittit vsum Breuiarij Romani, non tenetur amplius in Choro diebus in Breuiario præscriptis, persolvere Vigiliis mortuorum, Psalmos graduales &c. sed tantum Officium Beate Marie. 192. 14
- An monasteria qua retinent Breuiarium Bursfeldense, teneantur sub mortali dicere quotidie Officium mortuorum? 15
- Probabile est Moniales, vii & Religiosos professos Choro mancipatos, sed necdum sacris Ordinibus initiatos, non teneri sub mortali ad horas Canonicas. 194. 26
- Superiores tamen Monialium tenentur sub mortali procurare ne Officium diuinum omittatur. 195. 29
- Conuersæ non tenentur preces suas ordinariæ persolvere sub mortali. 30
- An Conuersæ peccent mortaliter si sapius omittant Psalmum Miserere quotidie illis ex obligatione recitandum? 196. 36
- Canonica etiam non tenentur sub mortali ad legendas horas ex probabili multorum sententia. 195. 31
- Quæ Canonicarum ad Chorum & ad horas sit obligatio, vide Canonicæ.
- Quomodo Canonici teneantur interesse Officij diuinis, ibique se gerere, vide Canonicus.
- Hospitalarij.
- Fratres & Sorores hospitalarij non approbati à Sede Apostolica non sunt censendi veri Religiosi, etsi à plebe ita vocentur, & putentur tales. 252. 55
- Hydalgia.
- Hydalgia importat immunitatem à vestigalibus. 289. 3
- Amitti potest, vii etiam nobilitas. ibid.
- Iacob.
- Iacob vt accessit ad Liam. 49. 47
- Et quomodo accedendo non peccauit. 119. 33
- Ieiunium.
- Heretici tenentur præcepto Ecclesie de ieiunio & abstinentia ciborum. 185. 16
- Quando Catholico liceat obedire Magistratui heretico præcipienti esum carniū diebus Veneris. 186. 26
- Quando possit Catholicus domino heretico coquere & apponere carnes die ab Ecclesia prohibito? 187. 28
- Potest leporarius & anceps in terris hereticorum in Quadragesima venari & prædam vendere. 29
- In religione præscribi potest abstinentia carniū. 237. 8
- Ignis.
- Ignis Babylonicus quomodo per vim fuerit diuinitus prohibitus ab vrendo. 44. 31
- Ignorantia.
- Diuiditur à D. Thoma in Antecedentē, Consequentem, & Comitantem. 48. 45
- Sed comitans, potius est modus ignorantie antecedentis & consequentis, quàm distinctum membrum. ib.
- Ignorantia alia est respectu voluntatis, alia respectu operis. ibid.
- Respectu voluntatis, alia est antecedens seu non voluntaria: Alia consequens seu voluntaria: & hæc triplex; scilicet affectata, crassa, & leuis seu vincibilis. ibid.
- Ignorantia Antecedens dum est causa operis, facit absolute inuoluntarium. 49. 46
- Inda cognoscenti Thamar quomodo fuerit alius voluntarius, quomodo inuoluntarius. ibid.
- Quo modo ignorantia sit causa inuoluntarij. 47
- Patet in Iacob accedente ad Liam. ibid.
- Ignorantia quomodo sit causa operis. ibid.
- Cur ignorantia dicatur facere inuoluntarium. ibid.
- Ignorantia Consequens non affectata absolute facit voluntarium; secundum quid, inuoluntarium. 49. 48
- Non excusat à tota culpa. ibid.
- Quomodo illa ignorantia possit simul facere voluntarium, & inuoluntarium. ibid.
- Quomodo ignorantia consistat cum cognitione necessaria ad voluntarium? ibid.
- Ignorantia crassa minuit rationem voluntarij. 50. 49
- Tribus modis potest quis directe velle ignorare. 59
- Ignorantia affectata quo modo minuat voluntarium. ibid.
- Quando non minuat, sed augeat potius. 51
- Ignorantia Comitans non facit vnquam inuoluntarium. 52
- Aliud est aliquid facere ex ignorantia, seu per ignorantiam: aliud cum ignorantia. ibid.
- Ignorantia tamen comitans si sit inculpata, facit non voluntarium. 51. 53
- Ignoranter occidens inimicum, se potest habere tripliciter. ibid.
- Ignorantia comitans si sit culpabilis & consequens, facit voluntarium. 54
- Illegitimus.
- Proli spuria etiam legitima, nihil per leges, vltra alimenta quibus indiget, relinqui potest. 197. 1
- Non licet per fideicommissum puris providere. 198. 4
- Nati ex copulâ sacrilegâ, non efficiuntur legitimi per subsequens matrimonium parentum, etsi impetratâ dispensatione contractum. 6
- Non potest eos Pontifex legitimare ad temporalia, sed ad sola spiritualia. 7
- Illegitimus potest accipere primam tonsuram. 199. 9
- Illegitimus dubius potest promoueri ad sacros Ordines. 124. 64
- Religiosus dimissus ob impedimentum tori illegitimi cum haberet dispensationem Nuncij Apostolici, sed per imperitiā & errorem impedimento non satis expresso, non eget noua dispensatione ad celebrandum. 199. 10.
- Idem iam dimissus vii potest officio sui Ordinis. 11
- Non potest succedere in bona parentis, quia verè Religiosus est. 12
- Potest tamen repetere pecuniam à se in ingressu monasterio datam. 13
- Professio filij Presbyteri facta ante constitutionem Sixti V. valida est. 248. 35
- Non potest à religione expelli. 36
- Neque ipse à religione abire. ibid.
- Per professionem tollitur irregularitas ex defectu natalium. 37
- Illegitimus ignarus constitutionis Sixti V. professionem eam irritantis, si à Superiore etiam ignaro admissus sit, probabilis valde proficitur. 249. 39
- Si ceteroquin idoneus est, licet professio esset inualida, non potest eici. 42
- Imaginatio.
- Imaginatio seu vis imaginatrix suam habet beatitudinem, & qua ratione. 31. 47
- Periculosum est imaginari delectabilia tactu. 65. 20
- Impassibilitas.
- Impassibilitas corporis gloriosi, quid sit? 24. 29
- D * y Ea non

- Ea non consistit in qualitate supernaturali, & quare.* 25. 31.
Nec ex vi talis Indulgentia. 26. 32
Sed in influxu conseruationis Dei, & anima. 33
Influxus ille seu concursus conseruatiuus Dei, quid sit. ibid.
Impassibilitas sit per aliquid intersecum. ibid.
Impeccabilitas.
Impeccabilitas beatorum verius refertur in visionem,
quam in amorem Dei. 19. 14. Et quare? 15
Imperans, Imperare.
Quot sint conditiones seu officia imperantis. 89. 5
Bruta non imperant. 91. 11
Imperari potest actus voluntatis. 92. 15
Nec frustra talis actus imperatur. ibid.
Actus cuiusvis virtutis potest imperari à quauis virtu-
te. 16
Aliter actus interni, & aliter externi imperantur. ibid.
Imperari potest exercitium actus intellectus, & quomo-
do. 93. 18
Apprehensio obiecti secundum suam speciem imperari nō
potest. ibid.
Obiectum euident non potest imperari secundum speciem
actus. 19
Potest autem si sit obscurum. ibid.
Imperari non possunt passionis animi. 94. 22
Vide Assensus.
Imperium.
Imperium necessario est actus rationis. 88. 1
Imperium dupliciter accipitur. ibid.
Imperium proprie est actus intellectus. 89. 2
Quando quis proprie imperet. ibid.
Ad imperium plures actus concurrunt. 3
Imperium mouet voluntatem per modum signi. 4
Interna locutio ad imperium non sufficit. ibid.
Voluntas efficax, & iudicium practicum dirigens opera-
tionem, dicitur imperium late sumptum. 5
Imperium intellectus proprie dictum, non est necessarium
ad actus voluntatis. 90. 7
Sententia contraria proponitur cum suis rationibus. 89. 6
Respondetur eius argumentis. 90. 9
Imperium illud non requiritur ad actus aliarum poten-
tiarum. ibid. 8. *Vtile tamen interdum est illud im-*
perium. ibid.
Aliquando vsus præcedit imperium, aliquando non. 91. 12
Imperium tripliciter distinguitur respectu vsus. ibid.
Imperium & actus imperatus in genere moris est vnus
actus, etsi ratione differant. 92. 13
Imperio non subsunt actus anima vegetantis. 94. 26
Quomodo ei subsint actus sensuum exteriorum. ibid.
Imperio subsunt actus membrorum exteriorum. 27
Implicantia.
Implicantia, & Contradictio quomodo appeti possint.
81. 12.
Impossibile.
Impossibile est aliud per se, aliud per accidens. 80. 8
Impossibilia non possunt efficaciter appeti. 9
Possunt inefficaciter. 10
Impossibilia quomodo appeti possint. 81. 10. & 11
Indeliberatum.
Actus indeliberati non sunt boni vel mali moraliter.
107. 60.
Indulgentia. Iubilæum.
Quantas qualesque Indulgentias dare possit Archiepisco-
pus? 199. 1
Indulgentia plenaria consequens ingressum Religionis,
datur probabiliter in ipsa professione. 200. 2
Causa qua est pro concedendis Indulgentiis in forma
Iubilæi, non potest censi sufficiens pro dispensatione
votorum. 3
Nec ex vi talis Indulgentia potest quis eligere Confes-
sarium qui absoluat à reuerentiis, commutet vota &c.
sicut sit in Iubilæo. 4
Non tenentur Religiosi Mendicantes, maxime subditi,
quidquam erogare in eleemosynam, vt Indulgentiam
consequantur. 5
Religiosi ex vi Iubilæi non possunt confiteri Sacerdoti nō
approbato. 6
Opus in quod vi Iubilæi commutatum est votum, non po-
test post Iubilæum vi eiusdem commutari in prius vo-
tum, aut aliud opus prius. 7
Infamare. Infamia.
Qui bona fide infamauit alterum, non tenetur ad restitu-
tionem cum graui suo incommodo. 260. 1
Superior probabiliter non potest condonare infamiam suo
subdito factam. 2
Infamia qua timetur ex coniectura de auctore furti, si
fiat restitutio, non excusat à restitutione. 3
Infidelis.
Omnia infidelium opera non sunt peccata. 5. 14
Opposita sententia est damnata à tribus Pontificibus. ib.
Intellectus.
Intellectus est perfectior voluntate. 13. 23
Intellectus, & voluntas distinguuntur penes diuersum
modum tendendi in idem obiectum. 14. 23
Intellectus non est potentia formaliter libera, sed sola vo-
luntas. 39. 15
Intellectus tripliciter applicatur ad actum. 16
Intellectus potest dici liber fundamentaliter, non autem
formaliter. 40. 17
Aliter Intellectus, aliter Voluntas est indeterminata. ib.
§. 1. Intentio.
Intentio, quid: & vnde dicatur. 76. 1
Est actus voluntatis. ibid.
Intendere finem & efficaciter eum velle, sunt eadem. ib.
Quid requiratur vt aliquid dicatur fieri ex intentione
virtuali. 5. 13
Omnia appetuntur propter finem intentione interpreta-
tua. 14
Qua intentio requiratur ad suscipiendos Ordines sacros.
227. 12.
Intentio & electio requirunt iudicium practicum. 67. 27
Intentio brutis quomodo conueniat. 78. 10
§. 2. Eius obiectum.
Intentio circa quæuis finem versari potest. 76. 2
Media, vt habent rationem boni vtilis, proprie non in-
tenduntur. 3
Plura subordinata, & non subordinata, simul possunt in-
tendi. 77. 4
Circa hæc, qua sit mens: D. Thomæ. ibid.
Intendi possunt plura bona diuersi generis simul, vt par-
tes vnius integri boni. 5
Intendi simul distinctis actibus plura possunt tamquam
integri fines. 6
Tot sunt electiones, quot sunt intentiones. 7
Ex vi duarum intentionum potest sequi vnum opus ex-
ternum. ibid.
§. 3. Eius bonitas, & malitia.
Bona intentio à malo per se non tollit malitiā. 129. 89
Bona intentio minuit malitiam. 90
Quædam opus non sit tam bonum vel malum, quam
intentio. 130. 93
Bonitas & malitia intentionis redundant in electionem,
& opus externum. 94
Idem etiam est in bonitate intensiua. 131. 90
Quomodo intentio & electio sit vnus actus moralis. 95
Inuite.

Inuitè.
Inuitè aliquid fit dupliciter. 34.2
Inuoluntarium.
Violentia causat inuoluntarium. 45.34
Tria causant inuoluntarium. ibid.
Vide Voluntarium. Ignorantia. Metus.
Irregularis.
Dubitans de sua irregularitate vel censura, potest accipere beneficium. 125.71
Talis, si non possit nisi magno sumptu obtinere dispensationem, non obligatur ut perpetuo ab Ordinum executione absteat. 126.71
Episcopus delegare potest facultatem dispensandi in irregularitate. 148.22
Fit irregularis Aduocatus instigans iudicem ad reum plendum, si iudicis mors illi vel inferatur, vel acceleretur. 201.3
Non item si consultus de poenâ reo irrogandâ respondeat iuxta Iura. ibid.
Hæc irregularitas non potest tolli ab Episcopo; potest à Societate Iesu ex privilegio, sed in foro tantum interno. 4

Iudas.
Iudas cognoscens Thamar, quomodo peccauerit? 49.46
Iudæi.
Iudæi poterant bona promissa per se appetere. 109.66
Iudæi occidentes Christum non fecerunt id sub ratione honesti. 119.33
Tolerantur Roma & in Polonia. 184.4
Iudex.
Iudex non potest in particulari aduersus aliquem inquirere, nisi præcedente infamia, vel præiis quibusdam indicijs. 221.3
Licet Iudicibus ob præuia indicia reos extra iudicium interrogare, sed non condemnare ob eorum confessionem tunc factam. 201.1
Iudex secularis capiens occultè informationem contra personam Ecclesiasticam, non incurrit excommunicationem. 201.2
Iudex non potest edicere contradictoria. 238.16
An & quando Iudex possit sequi sententiam probabilem, relicta probabiliori. 122.48

Iudicium Fori.
Ter victus in iudicio contradictorio, nō potest ulterius appellare. 239.18
Non est iudicium contradictorium ubi vna pars colludit, & habens interesse non citatur. 19
Sententia hinc lata est nulla. ibid.
Neque appellatio ab ea facta nocet appellanti. ibid.
Contra tres sententias in iudicio conformes, potest dari restitutio in integrum. 20

Iudicium intellectus.
Iudicium ad quosdam actus est necessarium. 65.22
Iudicium speculativum potest mouere voluntatē. 66.26
Iudicium practicum dirigens operationem quando possit dici imperium. 89.5
Iudicium quo Iacob ad Liam accessit, fuit conforme obiecto honesto. 113.8
Iudicium speculative falsum quomodo practice sit verum. 114.10.

Iuramentum
Dispensatio iuramenti facti à studiosis dum gradus recipiunt in Vniuersitatibus Catholicis, peti non potest à Ministris vel Magistratibus hæreticis. 185.13. & 14
Promittens se daturū 100. Monasterio, idque iuramento confirmans, ad quid teneatur si monasterium recuset accipere? 201.5. & 202.6

Qui potest tollere votum simplex, potest etiam tollere iuramentum supra illud votum cadens. 202.7. Non potest tamen tollere iuramentum, dum id per se fiat, licet perferat circa eandem materiam. 8
Vnde colligi possit an iuramentum absolutum sit, an tantum accessorium promissioni, seu voto ante facto? 9
Quomodo seruandum iuramentum cuius observatio cedit in damnum eorum, in quorum commodum fuerat exactum? 202.10. & 203.12
Iuramentum fidelitatis quale præstari possit iniquis subiugatoribus? 203.18
Dæmonibus iuratis interdum fides aliqua haberi potest. 206.15.
Deposito duarum sagarum iuramento firmata regulariter sufficit ut accusatus tortura subiciatur. 18
Iuramentum cum inspectione corporis sufficit ad declarandum impedimentum impotentia. 211.23
Contractus iuratus ex errore initus rescindi potest. 203.13
In iuramento promissorio Papa potest dispensare. 12
Iuramentum contra bonum commune non obligat. 257.15
Iuramentum subinde licitum cum mentis restrictione. 284.10.

Legatum.
Legatum pauperibus relictum licite in Religiosos distribuitur. 285.18
Hæres necessarius non potest excludi, & fieri legatarius. 281.1.
Legata pia valent, etsi hæres institutio sit nulla. 286.19.
Qui spe legati obsequia præstitit, non potest sibi ipsi compensare, si nihil ei legetur. 288.30
Pis legati non potest detrabi Trebellianica. 285.17

Legitima.
Quanam censenda sit portio legitima. 281.2
Si hæredi necessario non relinquatur legitima, irritum est testamentum. ibid.

Legitimus.
Quanam dicendi sint legitimi. 238.16
Quandonam censendus sit quis esse in possessione legitimitatis. 17
Ex matrimonio clandestino non possunt proles declarari legitime, contra proles susceptas ex matrimonio solemnii. ibid.14. & 240.22. Vide Illegitimus.

Lex.
Periculosum est onerare conscientias præceptis non necessarijs. 121.44
Verbum Teneatur, continet præceptum. 233.6
Lex prohibens ne moneta maiori pretio expendatur, quā valeat, videtur penalis. 220.1
Quæ mens Principum circa legum penarum obseruationem. 220.2
Quando legis ratio censenda sit cessare. 221.6
In lege sæpe magis spectanda rationabilis intentio legislatoris, quàm rigida verba. 230.12
Vim legis habet consuetudo legitime præscripta. 236.4
Quomodo ad essentiam legis requiratur receptio. 235.2
Leges reuocatoria Iuris communis, sunt odiosæ. 249.41
Legibus Ecclesiæ de ieiunijs & clandestinis matrimonijs tenentur hæretici. 185.16
Neque contra has possunt præscribere. 235.1
Promulgatio Tridentini Romæ facta, ubique obligat. 241.1.
Promulgatio legis non requiritur quando aliunde lex factis innotescit. 280.15
Quomodo possit Laicus promulgare leges Ecclesiæ. ibid.
Quid faciendum si dubium sit an lex sit recepta, vel abrogata. 125.68. Vide Bulla.

- Lex æterna:**
Quid sit lex æterna. 115. 14
Quot modis bona voluntas dependeat à lege æterna. 15
Si non esset lex æterna, nulla esset bona voluntas. 17
Opus ideo à lege æterna præceptum, quia bonum. ibid.
Libri prohibiti, & hæretici.
Quinam libri non censeantur editi ad stabilienda dogmata hæretica. 187. 30
Quid faciendum de libris corrigendis? 31
Non licet Catholicis typographis libros hæreticos lucri causâ excudere, nec bibliopolis vendere. 32
Non videtur tamen illicitum bibliopæis tales libros cõpingere. 33
An in Provincijs confederatis Belgij licitum sit apud se habere libros hæreticos? 188. 34
Non licet vendere indifferenter cuilibet libros hæreticos, vel obscenas picturas. 35
Hæreticus ad fidem conversus in locis hæreticorum, quibus vendere possit libros suos hæreticos? 36
Vbi & quando Catholicus vendere possit libros hæreticos hereditate à parentibus acceptos? 37
Liberum arbitrium.
Liberum arbitrium per peccatum originale est quidem debilitatum, non tamen extinctum. 39. 13
Quo sensu liberum arbitrium dicatur facultas Rationis, & Voluntatis. 40. 18
Libertas.
Libertas est necessaria ut actus humani sint moraliter boni vel mali. 36. 7
Quanam determinatio Voluntatis tollat libertatem. 8
Ostenditur ex S. Scripturâ, Concil. Tridentino, Patribus, & DD. Scholasticis. 9. Probatur etiam Ratione. 38. 10
Implicat esse determinatum, & tamen liberè operari. 39. 14
Libertas fundamentalis, quid sit. 40. 20. *Formalis, quid.* ibid. *Libertas in actibus elicitis, quid?* ibid. *Libertas in actibus imperatis, quid?* 21
Locutio.
Locutio alia interior, alia exterior. 89. 2
Locutio interna ad imperium non sufficit. 4
Lucifer.
Quomodo Lucifer optauerit equalitatem cū Deo. 65. 20
Magia.
Videtur licita probatio per aquam frigidam quâ Indices interdum videntur ad explorandas sagas. 205. 11
Secus est de ferro candente, & aqua calida. ibid.
Hinc non licet procedere ad torturam. 12
Dissuadet usus. ibid.
Non licet cor animantis veneficij onecti coquere feruenti aquâ ad cognoscendum auctorem. 13
Non licet mibi signa aliqua, quæ putantur magica, edere causâ experiundi an reuera talia sint. 206. 14
Non videtur ratio cur non liceat Titium à duobus veneficis magia & veneficij accusatum adducere coram Venerabili Eucharistia ad illum criminis convincendum. 16
Quare demon permissu Dei hæc posset aperire. 17
Deposito duarum sagarum sub iuramento facta de crimine magia Titij, regulariter sufficiens dat indicium ut tortura subiciatur. 18
Potest permuti ut maga designet stigmata in corpore Titij à demone impressa, si illa iam ab eo didicisset. 207. 19
Non tantum facientes magiam, sed etiam consentientes peccant. 20
Demonibus iuratis interdum fides aliqua haberi potest. 206. 15.
Non facile demoni habenda fides. 207. 21
Aliquando tamen habenda fides. 22
Malitia.
Quomodo malitia possit directè esse volita, & non per se. 103. 39.
Malitia, quam habet electio ex fine, est principalis in actu interno, non autem in externo. 104. 45
Circa hoc explicatur mens Aristotelis. 46
An malitia pendeat à ratione eam proponente. 113. 4
Malum.
Quid sit malum. 96. 2
Vnde in rebus naturalibus oriatur primum malum. 97. 8
Quid sit velle malum sub ratione mali. 128. 84
Malum sub ratione mali appeti non potest. 54. 2
Confirmatur auctoritate SS. Patrum, & Ratione. ibid.
Quomodo appeti possit non esse. 4
Potest quis velle malum quâ malum alteri, non sibi. 55. 4
Quod per se malum est, bona intentio non excusat a malo. 129. 89
Malum morale.
Prima malitia moralis actionum humanarum sumitur ab obiecto. 97. 8
Malum morale, respectu actuum interiorum voluntatis in genere natura consideratorum, est differentia accidentaria. 101. 36
Volitio mali in genere vnde sumat suam malitiâ. 118. 26
Vide Bonum.
Mandatarius.
Mandatarius non potest agere nisi ex tacita vel expressa intentione mandantis. 264. 19
Martyres.
Martyrum passionibus non erant ijs violenta, imò nec propriè voluntaria. 45. 36
MATRIMONIUM.
§. 1. Clandestinum & solemne.
Matrimonium clandestinum est irritum, ubi Tridentinum est promulgatum. 214. 31
Clandestina matrimonia ab Anno 1602. Parisijs sumè irrita. 280. 14
Matrimonium clandestinum non habet vim sponsaliû. 213. 32. & 279. 10.
Solemne matrimonium præfertur cuius præsumptio. 238. 14.
Ex solemnî matrimonio suscepta proles potius legitime dicenda, quàm quæ ex clandestino seu præsumpto. 16
Secundum matrimonium solemne duobus solum testibus probatum præfertur priori clandestino probato per famam & unum testem. 239. 21
§. 2. Instructio ad matrimonium & proclamatio.
Rudes in Frisia & Nort-hollandiâ (qui ferè conueniunt ante nuptias) possunt coniungi legitime antequam plenè sint instructi ad confessionem. 207. 1
Facultas eligendi Sacerdotem coram quo occultè contrahas, non est regulariter concedenda. 281. 17
§. 3. Eius renouatio & reformatio.
Matrimonium sæpius à coniugibus renouari potest. 207. 2
Reformari potest matrimonium solemne, impedimento, ob quod ante irritum erat, sublato, etiamsi altera pars impedimentum nesciat. 208. 4. & Parochus denno cum assistat. 210. 14
Hæc sententia cum cautela est adhibenda. 208. 4
§. 4. Consensus in matrimonium.
Validum est matrimonium etsi Caius neget in illud se verè consensisse cum Agnete, si affectu maritali cum ea consummarit. 5
Nec

Neo Agnes, si Titium ducat, potest ei reddere aut petere debitum. 208. 5

Caius si fide contraxisset cum Agnete, idque ipsi constaret, nec postea matrimonium illud ratificasset, posset in conscientia manere cum Berta. 6

Si Agnes Caium repetat, tenetur ad eam redire ubi illa à Titio recesserit. ibid.

Matrimonium metu graui factum, quo iure sit irritum. 46. 38.

§. 5. Dubium vel certitudo de impedimento dirimente.

Qui bona fide contraxit matrimonium, & postea speculative dubitat, potest reddere debitum. 123. 56

In dubio matrimonij potius reddendum est debitum, quam negandum. 59

Quid faciendum in dubio de matrimonij validitate. 126. 72. &c.

Maritus uxori non potest reddere debitum quicerto detexit se contraxisse cum impedimento dirimente, etsi illa sit in bona fide. 209. 13

Episcopus potest in hoc impedimento dirimente dispensare, & concedere ut rursus contrahant. 210. 14

Et quidem sine Parocho & testibus. ibid.

§. 6. Contractum coram hæretico vel cum hæretico.

Hæretici tenentur præcepto Ecclesie de clandestinis matrimonijs ubi decretum Concilij Tridentini est promulgatum. 185. 15

Quando in locis ubi hæresis dominatur, licitum sit Catholico contrahere matrimonium cum hæreticâ? 188. 38.

Illicitum est contrahere matrimonium coram Ministro hæretico, etiam cum mente illud renouandi coram legitimo Sacerdote. 39

Quando legitime iunctus coram Sacerdote Catholico poscit de nouo iungi coram Ministro hæretico? 189. 40

Quomodo licitum Catholico coniuiuium nuptiale hæreticorum honestare sua presentia vel munere. 44

§. 7. Dispenfatio in impedimento Affinitatis & Consanguinitatis.

Hoc ipso quo Tridentinum suo decreto sustulit lus antiquum inducens impedimentum dirimens ob affinitatem in 3. & 4. gradu ex copula illicita, & summus Pontifex decretum illud confirmauit, ubique cessat hoc impedimentum. 210. 15

Dispenfatio irrita est quam Titius impetrat super impedimento affinitatis, si non exprimat interuenisse copulam. 210. 18

Potestas dispensandi in impedimentis matrimonij præscribi nequit absolute. 211. 19

Præscribi tamen potest restrictum ad certum casum. 20

§. 8. Impedimentum voti & promissi.

Professio emissâ à puella tredecim annorum A. 1565. cum solum Roma, & neudum in isto loco, promulgatum esset Tridentinum de anno decimo sexto, verosimilius non reddit irritum matrimonium. 240. 1.

Professa aut expletum annum probationis, etsi postea decem annis in monasterio manserit, valde nubit. 242. 10.

Professio hospitalariorū qui voverunt regulam non approbatam à Papa, non irritat matrimonium. 252.

55. & 292. 18.

Monialis qua 25. annis in monasterio vixit et libera, & non professa, non contrahit impedimentum dirimens matrimonium actionibus quibuslibet professurâ, & respondendo, Quod ex Dei adiutorio parata sit cōsequere in vota religionis. 209. 8

Promissio, qua parens viduus promissit filio uxorem ducenti, se aliud matrimonium non institurum, non obligat ex iustitia. 216. 47

§. 9. Impedimentum criminis, & impotentiae.

Contrahit impedimentum dirimens Lucretia iuncta Matrimonio cum Petro, si hunc occidat, ut cum Achille, qui cum adulterium perpetravit, matrimonium ineat, etsi hoc tantum secundariò intenderit. 211. 21

Si bonâ fide contraxerit cum Achille, & postea dubium superueniat, probabile est non indigere dispensatione ad petendum debitum. 22

In impedimento impotentia seu frigiditatis non semper requiritur probatio triennij, sed sufficit inspectio corporis cum iuramento & alijs signis. 211. 23

§. 10. Præsentia Parochi.

Qui habent domicilium fixæ habitationis inualidè contrahunt coram Parocho originis. 212. 74

Parochus bona fide non subditos iungens matrimonio, non est suspensus. 25

Validum est matrimonium militis externi coram quacunque Parocho contractum. 212. 26

Validè contrahunt sine Parocho qui adeunt loca ubi Tridentinum admissum non est, etsi eo sine id faciant. 212. 27

Probabile tamen est illa matrimonia sic de industria contracta, esse irrita. 28

Matrimonia contracta sine presentia Parochi irrita sunt in locis ubi Tridentinum promulgatum est. 214. 35

§. 11. Præsentia testium.

Videtur validum esse matrimonium etsi testes non assistant quid contrahentes intendant. 213. 29. &c.

Etsi probabile sit contractum matrimonij per verba de presentia absque Parocho & testibus habere vim sponsaliorum, oppositum tamen est probabilius. 213. 32

Inhabilitas illa per Tridentinum indulta, non tollitur per extremam necessitatem. 36

Matrimonium absque Parocho contractum irritum est etiam illis locis, in quibus Tridentinum promulgatum non est, si consuetudine introductum sit. 236. 4

Non videtur licere catholico adire nuptiale coniuiuium catholicorum, quando matrimonium non fuit contractum coram Parocho & testibus. 219. 37

Hoc tamen non est mortale, si scandalum absit. ib.

§. 12. Consensus Parentum.

Validus est contractus matrimonialis in presentia Parochi & duorum testium, absque facultate parentum. 215. 43.

Nequit exheredari Titius ducens filiam se non indignam contra voluntatem Parentis. 216. 45

Medium.

Non est idem obiectum formale appetitionis mediæ & finis. 58. 12

Quasi immediata ratio cur medium ametur. ibid.

Qui directe fertur in medium, indirecte fertur in finem. 13

Medium ob se, vel ob aliam bonitatem appeti potest. 103. 42.

Medium vel est actus interior, vel exterior. ibid.

Actus electionis mediæ per se indifferens non habet speciem boni vel mali ex medio, sed solum ex fine, ad quod medium dirigitur. 103. 24

Vide Electio.

Mercator. Vide Cambium.

Mercatoribus Anglis hæreticis permitti potest negotiatio Antuerpiæ. 183. 4

Mercatores Iudei permittuntur Roma, & in Polonia. 184. 4

D* iij Item

- Item heretici in Hispaniâ. 5
 Catholicis permiffum negotiari inter hereticos. 9
 Titulus omiffa negotiationis non fufficit mercatori
 ad lucrum è mutuo, nifi hac mutatio fit caufa
 lucri ceffantis. 223.1
 Mercatores magni affimant alterius gratiâ mutare de-
 fignationes lucrofâs. 2
 Vide Mutuum.
 Mercator qui pecuniam dedit ad lucrum iuxta Bursâ
 Antuerpienfis confuetudinem, probabilis non tene-
 tur ad reftitutionem. 224.9
 Mercatores impenere poffunt affimatione carentie pe-
 cunie. 224.10
 Mercator poteft maiori pretio certas pecunias expende-
 re, quàm valeant, & ipfe acceperit. 220.1
 Non poffunt Officiales Principum in Mercatores in-
 quirere, an monetam maiori pretio expenderint, de
 quibus nulla fufpicio. 220.2
 Vide Societas officiorum.
 Merces operis,
 Merces operarij foluenda Matthæi 20 22.23
 Metus,
 Metus caufat voluntarium simpliciter, inuoluntarium
 fecundum quid. 45.37
 Metus quomodo differat à violentia. ibid.
 Dum aliquid metu fit, quatuor actus concurrunt. ibid.
 Id quod metu fit, non cenfetur inuoluntarium nifi adfit
 difpicientia. 46.38
 Metu inferni penitens, & feruans mandata, volunta-
 riè id facit. ibid.
 Contractus metu factus non eft irritus defectu volun-
 tarij. ibid.
 Matrimonium metu graui contractum quo iure fit ir-
 ritum. ibid.
 An metus excuset à culpa. 39
 Præceptum Confessionis, Communionis &c. non obligat
 cum periculo vite. ibid.
 Discrimen inter metum & concupifcentiam refpectu
 effectus. 47.41
 Metu peccans, minus peccat, quàm qui ex concupifcen-
 tia peccat. 42
 Quomodo metus poffit simul facere voluntarium, & in-
 uoluntarium. 49.48
 Metus minime incuffus inualidat profefſionem. 246.27
 In metu ſpectanda perſona cui incutitur. ibid.
 Metus reuerentialis non irritat profefſionem. 247.30
 Preces materna non æquivalent graui metui. 31
 Probabile eft ex metu reuerentiali editam profefſionem
 irritam poſſe declarari à Iudice. 248.32
 Miles.
 Miles ſpeculatiue de iuſtitia belli dubitans, poteſt mi-
 litare. 123.56
 An, & ubi militi permiſſa ſit pabulatio. 150.7
 Miles externus non cenſetur in Belgio habere domici-
 lium, eſtque inſtar vagabundi. 212.26
 An liceat militare in vrbe rebellis. 253.2
 Militi minanti mortem, an oſtendam theſaurum?
 263.13.
 In arce militari potitantes ciues poſſunt frui immuni-
 tate militum. 289.1
 Miſſa.
 Heretici non tenentur intereſſe Miſſæ ſacrificio.
 185.16.
 Mos ille in Eccleſia tempore diuini officij fabulandi vi-
 riſ Principibus illicitus eſt, & indecorus. 217.2
 Quanta Deo ab homine, & maxime à Magnatibus de-
 bita ibidem reuerentia. 4
 Probabile eſt in rigore non ſatisfacere præcepto de an-
 diendo ſacro, qui tempore ſacri conſentitur ſi bonam
 partem, v.g. tertiam, ea in re occupentur. 218.7
 Videntur tamen excuſari valde occupati. 8
 Qua attentio ſufficiat in Miſſa. ibid.
 Eidem præcepto ſatisfaciunt, qui colligunt Eleemoſy-
 nas. 10
 Inſitor abſoluenſus qui ad pagos, ubi eſt Dedicatio, ex-
 currit vt reclus ſuas vendat, eſt ſi fiat vt raro audiat
 ſacrum. 11
 Quotidie celebrare abſolute tenetur Sacellanus qui lega-
 tum accepit quo obligatur peragere diuinum offi-
 cium quoties ſalua honeſtate ac debita deuotio-
 ne poterit. 219.13
 Explicatur clauſula hic adieſta, ibid. Hinc tamen
 non tenetur offerre pro defuncto, ſed tantum ora-
 re. ibid.
 Pro ſacrificio licet accipere ab vno vel pluribus quantum
 neceſſarium eſt ad ſuſtentionem. 16
 Miſſam quotidie facere non tenetur Sacellanus, qui habet
 beneficium, cui hac obligatio annexa eſt, niſi aliquo-
 modo ſufficiat ad ſuſtentionem. 219.17
 Moderatio hac facienda ab Epifcopo. 220.18
 Miſſam celebrare non poteſt Epilepticus. 220.21
 Potius Miſſa omitenda eſt, quàm ager deferendus.
 123.59.
 Monafterium.
 Poteſt Epifcopus monafterium ſibi ſubieclum, conſentien-
 tibus monialibus, vnire alteri monaſterio abſque pleno
 Capituli ſui conſenſu. 160.57
 Bona monaſterio à Principe abſolute ſemel donata, adimi
 numquam poſſunt. 163.4
 Monafterium ingreſſuri vel ingreſſi prohiberi non poſſunt
 bona ſua dare pauperibus vel monaſterio, præſertim ſi
 id ſit egenum. 163.8
 Princeps ſecularis, non habet poteſtatem diſponendi de
 monaſterij, & Eccleſiaſticis perſonis, eorumque bo-
 nis. 166.16
 Si excluderis ab hereditate, quia ingrederis monaſterium,
 teſtamentum eſt irritum. 282.5
 Statuta Cæſarea in fauore Monafter. 283.6. & 165.12
 Monafterium tanquam filius excludit ſubſtitutum.
 284.12.
 Non cenſetur ſine liberis diſcedere, qui monaſterium in-
 greditur. 285.14
 Moneta.
 Moneta certa poteſt maiori pretio expendi, quàm valeat
 vel accepta ſit. 220.1
 Lex id prohibens tantum pœnalis eſt. ibid.
 Non eſt acerbior & extraordinaria in delinquentes ſa-
 cienda inquiſitio. 2
 Monialis.
 Probabile eſt moniales cloro mancipatas non teneri ſub
 mortali ad horas canonicas. 194.26
 Conuerſa nō tenentur preces ſuas ordinarias perſoluere ſub
 mortali. 195.30
 Quid ſi ſepius omitant Pſalmum miſerere quotidie ipſis
 ex obligatione recitandum? 196.36
 Monialis ante Tridentinum in his partibus promulgatum,
 anno ætatis ſuæ 13. profeſſa, potuit habere. Vide
 Matrimonium §. 8. ubi agitur de impedimento
 voti.
 Non poteſt ne quidem per excommunicationem indulgeri libertas
 exeundi monialibus, licet, cum proficerentur, non
 eſſet clauſura. 224.4
 Monialis qua non poteſt ſe expedire à turpi conſuetudine
 ſui con-

- sui Confessarii, potest habitu seculari fugere ad aliam Provinciam, ut ibi in alio Ordine recipiatur.* 222.9
- Non videtur in conscientia obligari monialis denegare suum suffragium puella clanculum destituta, petenti admitti in monasterium.* 10
- Carentia virginitatis non irritat professionem.* 11
- Monialis professæ Ordinis S. Benedicti potest per Ordinarij dispensationem transire ad Ordinem monialium S. Augustini, si monasterium illi subiectum sit.* 12
- Monialis quæ occupato ab hereticis suo monasterio nupit, potest alimentum ab ijs taxata accipere.* 13
- Non videtur posse absolui si permaneat apud præsumptum maritum, etsi nullum sit periculum incontinentiæ.* 14
- Monstra.
- Monstra quomodo apprehendamus.* 65.21
- Moribundus.
- Non potest absolui sine edito signo doloris.* 145.2
- Quis Sacerdos quemvis moribundum absoluat à refectionibus. 146.5. Etsi haberi possit Superior aut proprius.* 7
- Motus. Mouere.
- Praxis resistendi prauis motibus.* 94.24
- Motus brutorum quo sensu sint voluntarij, & quo sensu non sint.* 35.6
- Mouere ad exercitium, quid sit.* 51.2
- Mouere ad specificationem actus, quid sit.* 60.2
- Mutuum.
- Qui dedit amico suo 100. ut inde lucratur, v. g. 8. non potest tantum supra sortem percipere, etsi tantum lucrari potuisset ex mercimonijs, si ea exercuisset.* 223.1
- Potest tamen, tantum accipere si incendat actu vel virtute tres illos contractus cum mercatore.* 3
- Iustus est contractus si Tertius Casio det 100. ut post annum, si viuat, restituat centum & decem: si vero obierit, tantum 90.* 223.5
- Non videtur usura si Franciscus det Petro 100. ut post mensem in assignatione vel chirographo soluat centum & decem.* 224.7
- Quomodo haberi possit ratio periculi.* 8
- Via excusandi ab usura solum carentiam pecunie.* 9
- Secundum iuris rigorem censetur usura si tutor pupilli pecunias mutuo det cum pacto restituendi pecunias, quia lo is opus habebit, si interim 6. in 100. soluere cogatur.* 224.10.
- Qui sciunt se non posse soluere, vel id probabiliter credunt, non possunt pecuniam mutuo, vel ad censum accipere.* 225.11
- Nec etiam possunt mutuo petere, etsi Superior; si alicui subint, id imperaret.* 12
- Confessarius id intelligens, tenetur eos monere ne amplius mutuo accipiant.* 13
- Vide Usura.
- Nuntius Apostolicus.
- Consilium Nuntij Apostolici non sufficit ad alienationem bonorum Ecclesiæ.* 168.24
- Potest approbare Confessarios.* 174.1
- Potest cogere Superiores Ordinum ut Decreta Pontificum seruent.* 6
- Potest dispensare cum illegitimis ad Ordines, & ad Pastoratium.* 199.9
- Sine commissione Pontificis non potest se immiscere iudicio an professio religiosa sit inualida.* 251.47
- Potest dispensare in voto Castitatis eorum, qui in pio Instituto, quod à Sede Apostolica approbatum non est, vixerunt.* 235.36
- Potest dispensare in proclamationibus, & ut coram quouis Sacerdote contrahatur matrimonium.* 281.17
- Potest dispensare in ultimis voluntatibus ad causas pias.* 289.35.
- Si est Legatus à Latere, potest beneficia vnire absque consensu patris ecclesiastici.* 162.26
- Obiectum.
- Obiecta honesta solum appeti possunt propter Deum.* 6.16.
- Idem est obiectum Spei in via, & delectationis in patria.* 17.3
- Obiectum diuerso modo applicati efficitur ut aliquid nunc liberè, nunc necessariò appetatur.* 20.17
- Quandonam in rationem obiecti transeant circumstantiæ.* 53.6
- Omnis obiecti ratio formalis debet attingi eodem actu cognitionis, quo obiectum materiale.* 58.13
- Obiectum volitionis & nolitionis non est quid simplex, sed complexum.* 58.15
- Obiectum cognitum non est causa effectiua actus voluntatis.* 61.8
- Obiecti cognitio non est causa totalis vel partialis efficiens volitionis.* 61.9
- Obiectum mouet metaphoricè instar finis.* 62.11
- Obiectum eadem motione mouet voluntatem, quæ voluntas seipsam.* ibid.
- Obiecti cognitio non concurret effectiue ad volitionem, etsi species intelligibiles concurrat effectiue ad intellectionem.* 62.14
- Obiectum euident non potest imperari secundum speciem actus.* 93.19
- Potest autem si sit obscure.* ibid.
- Obiecta actionum humanarum habent bonitatem vel malitiam casualiter.* 97.9
- Quando obiectum ex natura sua ordinatur ad finem, tunc species, quæ est ex obiecto, se habet ad speciem, quæ est ex fine, sicut species ad genus.* 107.57
- Obiectum quomodo debet esse volitum ut voluntas sit bona.* 114.12
- Obligatio.
- Quomodo non detur obligatio ad illicitum.* 120.39
- Quandonam vera cognitio tollat obligationem.* 40
- Obligatio quæ oritur ex errore culpabili, an debeat dici putatiua.* 41
- Quando obligationes contrarie occurrunt, voluntas debet determinatè alteram partem indicare licitam.* 123.58.
- Ut hic prudenter iudices, quæ sint obseruanda.* 59
- Si maius malum eligas, quale peccatum est.* 60
- Si æquè malum vtrumque videatur, elige quod vis, ibid.*
- Obligatio mortalis potest consuetudine fieri venialis.* 256.11.
- Obligationes reales in testamento appositæ non possunt à Confessarijs mutari.* 289.34
- Occidere. Occidens.
- Occidens inimicum, quem putat esse feram, cum ignorantia comitante, voluntariè occidit.* 50.52
- Occidens inimicum ignoranter, tripliciter se habere potest.* 51.53
- Occiso inimici cum ignorantia, an & quando censetur voluntaria, & peccaminosa.* 51.53
- Vide Irregularis.
- Odium.
- Odium & amor nullo modo potest esse in eodem respectu eiusdem.* 43.0
- Omissio.
- Omissio tripliciter est voluntaria.* 41.23
- Datur

Datur omisso pura libera. ibid. Ad illam ut sit voluntaria, tria requiruntur. ibid. Ut omisso sit voluntaria non requiritur ut opus quod omittitur sit præceptum: requiritur tamen ut sit culpabilis. 24
Veniens ex ommissione securus censetur voluntarius, requiritur ut teneatur illum impedire. 42.25
Opinio.
Aliqui putant semper sequendam esse opinionem probabiliorem. 120.42
Opinio improbabilis non est sequenda, nec dubie probabilis. 121.43
Si opiniones in utramque partem sint aequè probabiles, potes sequi utramlibet. 44
Possimus sequi sententiam probabilem omissa probabiliore. 45
Possimus sequi opinionem probabilem relicta propria probabiliore. 46
Quomodo possit quis tunc prudenter procedere. 47
An, & quando Iudex possit sequi sententiam minus probabilem, relicta probabiliore. 122.48
Aliquando tenemur sequi sententiam probabilem relicta probabiliore. 50
Opera. Operarius.
Opera omnia Infidelium non sunt peccata. 5.14
Idem opus externum pendens à duabus voluntatibus imperantibus, quomodo possit esse bonum & malum. 92.14.
Opera nostra non debent necessario ferri in finem bonum. 109.67
Opus idem à lego aterna præceptum, quia bonum. 115.17.
Merceres operarij soluenda Matth. 20. 22.23
Ordines Sacri.
Quid sufficiat ad contrahendum domicilium ordinationis. 225.1
An requiratur voluntas perpetuo ibi manendi. 2
Titio habenda fides asserenti se Ordinem Subdiaconatus suscepisse cum actuali intentione contraria, si ad Sacerdotium progredi cupit. 226.4
Secus si suscepto per simulationem Ordine, matrimonium absque dispensatione inisset. ibid.
Debet ei deinde conferri Subdiaconatus, & quidem ante Diaconatum. 5
Potest Episcopus huic conferre Subdiaconatum extra tempora. 6
Valida est ordinatio Sacerdotalis si culpa Archidiaconi porrigatur aqua loco vini. 226.7
Traditio materia consecranda non est de essentia Ordinationis. ibid.
Probabilissimum est in Ordinatione Sacerdotis non requiri contactum physicum calicis. 227.12
Qui tangit calicem, censetur tangere patenam. 11
Quæ intentio requiratur ad Ordines suscipiendos. ibid.
Nulla est censura constituta in eos qui Ordinem repetunt. 228.8
Qui in Hibernia suscipit Ordines à non suo Ordinario, non est suspensus. 228.13
Suspensus est qui ficto titulo patrimonij Ordines sacros suscipit. Contrarium tamen est probabile. 228.14
Energumenus suscipiens Ordines, est irregularis. 13
Perfekte sanatus cum dispensatione Ordinari potest. ibid.
Vide plura V. Energumenus.
Potest sacros Ordines sine dispensatione suscipere maritus, cuius uxor hæretica vult in fide sua permanere, & marito permittit et agat quicquid sua conscientia expedire putet. 229.18

Ordo actuum.
Ordo actuum voluntariorum. 34.4
Triplex ordo actus ad indicium rationis in genere moralis. 101.33
Originale peccatum.
Originale peccatum debilitavit non tamen extinxit liberum arbitrium. 39.13
Otiosum.
Quæ sit actio otiosa, & verbum otiosum. 110.71
Ovis.
Ovis improprie indicat lupum esse sibi inimicum. 65.20.
Papa.
Potest ubique conferre beneficia concurrente cum Ordinarij illos præuenire, & sibi reservare huius vel illius collationem. 152.8
Potest dispensare ut beneficia ab hæretico patrono accepta retineas. 153.16
Sine eius consensu nullum onus imponi potest beneficij. 157.38.
Sine eius consilio non potest Prelatus rem Ecclesia alienare. 168.24
Potest derogare iuri Patronatus Ecclesiastici & Laici, dum uniones facit. 161.60
Plena dispositio beneficiorum ad eum pertinet. ibid.
Potest beneficium conferre & vitæ alicui loco pio, absque consensu patroni, præsertim Ecclesiastici. 63
Bullam à se Roma publicatam potest velle ubique observari. 170.4
Potest suis legibus obligare nolentes & non recipientes. 233.1.
Papa debet approbare Regulam religiosam, alioquin est inualida. 244.20. & 252.55. Similiter & religionem. 253.58
Ad Papam recurrere potest subditus, nec à Superiore impedi. 251.47
Potest committere consecrationem virginum Sacerdoti simplici. 179.3
Non potest spurios Ecclesiasticorum legitimare ad temporalia, sed solum ad spiritualia. 198.7
Potest dispensare in iuramento promissorio. 203.12
Potest dispensare in sponsalibus iuratu etiam iniuncto. 279.11
Non potest dispensare ut Religiosus habeat proprium. 229.2.
Potest dispensare in ultimis voluntatibus ad causas pias. 289.35.
Paradisus.
Paradisus Latroni promissus, est essentialis beatitudo. 21.21.
Parochus. Pastor.
Parochus ne remittat poenitentem, qui vult sequi in confessione sententiam probabilem. 122.51
Quo casu absolueret possit Parochus à reservatis Episcopo & 146.10.
Potest in Ecclesia Cathedrali simul esse Canonicus. 156.33.
Due Capellanie possunt ab Episcopo erigi in Parochiam. 159.52.
Parochi præsentia non est necessaria in reformatione matrimonij, si antea matrimonio fuit legitime adhibitus. 208.4. & 210.14.
Præsentia eius est necessaria ad matrimonij valorem. Vide Matrimonium §. 10.
Obligans se ad permutationem Pastoratus ratione servitij ab altero præstandi, committit simoniam. 265.3.
Ne ad-

- Ne admittat publicum usurarium ad Sacramenta & sepulturam.* 294. 5. & 295. 11
- Religiosus iure communi potest esse Parochus.* 256. 5.
- Talem corrigat Episcopus. 6. Non tamen tenetur eum superior recipere.* ibid.
- Religiosus Vice-Parochus cuius peculij habeat administrationem?* 229. 5
- Passio.**
- Passiones animi imperari possunt.* 94. 22
- Non semper possunt tolli imperio rationis.* 23
- Possunt tamen reddi inefficaces.* 24
- Praxis resistendi pravis motibus.* 94. 24
- Patrinus.**
- Non licet Catholico aditare baptismo ministri heretici instar patrini.* 149. 2
- Peccator.**
- Quomodo peccator constituat finem ultimum in bono creato.* 4. 12
- Quomodo possit recte velle se carere gratia.* 134. 114
- Peccator, quia talis, Deo displicet, placet quia homo, ib.*
- Peccatum.**
- Non est peccatum speciale agere contra conscientiam, nisi fiat ut vincatur conscientia.* 117. 25
- Peccatum habet suam speciem ex ordine ad materiam cui aduersatur.* 26
- Si dubitas an sit mortale vel veniale, quale peccatum committis?* 118. 27
- Quale peccatum, si solum in genere putes esse malum.* 118.
- Peccatum contra conscientiam commissum, non est duplex peccatum.* 28
- Peccatum mortale dubium sub dubio est confitendum.* 125. 69.
- Pensio.**
- In permutatione beneficii iam nullos fructus habentis cum alio mille florenorum, quanta pensio constitui possit?* 154. 19
- Pensio licet modum excedat, non tamen est simonia.* 154. 21
- Quibus modis Canonicus uxorem ducens possit sub gravi pensione alijque conditionibus suum beneficium resignare in manus collatoris?* 154. 23. 155. 24
- Ordinarius non potest constituitur pensionem super beneficia causa resignationis solus: multo minus super resignationem gratia expectatiue.* 155. 27
- Peccat pensionem petens, qui Ecclesiasticum statum deseruit.* 155. 28
- Pignus.**
- Vide Cessio Fori.*
- Potentia.**
- Potentia magis proprie dicenda est libera, quam ipsi actus.* 36. 7
- Potentia quamam sit libera.* ibid.
- Potentia ex se ad certa speciei operatione determinata, non eget motore. 60. 3. Neque sensus exteriores.* ibid.
- Cui unius potentia operatio impediat operationem alterius non subordinata.* 61. 7
- Paupertas Religiosa.**
- Contra votum paupertatis est, habere in religione aliquid proprium post professionem.* 229. 1
- Que excusent a mortali.* ibid.
- Que materia hic sit mortalis.* ibid.
- Superior non potest in hoc voto dispensare.* 2
- Imo nec Pontifex, ita ut maneat religiosus.* ibid.
- Non est mortale, si quis nolit sua scripta commodare alijs.* 3
- Que religioso dantur ab amicis vel superiore, cedunt in ius Monasterij.* 4
- Superior non potest subito concedere dispositionem rei notabilis, sed tantum usum.* ibid.
- Religiosus vice-pastor habet administrationem sui vice-pastoratus si sit beneficium.* 5
- Si non sit beneficium, & bona sint immobilia, non potest habere administrationem. Secus si sint mobilia.* 6
- Per bullam Clementis VIII. De donationibus Religiosorum, non prohibetur illis ne dent elemosinas.* 230. 7.
- Neque prohibetur donationes ad redimendam vexa.* 8
- Neque Antidorales & remuneratorie.* 9
- Neque donationes ex laudabili consuetudine, & recta ratione facta.* 10
- Religiosus omnia acquirit Monasterio.* 237. 11
- Possunt fieri fundationes ab Abbate & Priore ex bonis proprijs absque detrimento paupertatis.* 12. & 231. 20. Vide Superior religiosus.
- Religiosus cuius professio inualida, sibi, non Monasterio acquirit.* 243. 15. & 244. 16
- Religiosus tenetur renuntiare ijs qua repugnant paupertati.* 253. 20
- Quid sit ius pecuniarium.* ibid.
- §. 1. Prælatus.**
- Quis proprie dicatur Prælatus.* 232. 1
- Decanus Ecclesie Cathedralis S. Mariae Antuerpie est prælatus.* ibid.
- Prælatus iuramento suo de non alienanda re Ecclesie sine consilio Pontificis, non satisfacit eam alienans sola auctoritate Nuntij Apostolici.* 168. 24
- Potest ex bonis sibi proprijs facere pias fundationes & obligare suum monasterium.* 236. 12
- Tenetur ad religiosam reformationem non obstante suo iuramento in contrarium.* 257. 12
- Vide Superior religiosus.*
- Quomodo se geret cum inualide professus. Vide Professio religiosa inualida.*
- Prælatus titulo colorato potest conferre titulum coloratum.* 232. 2
- §. 2. Ambitus Prælatutis.**
- Qui ex religionis sue instituto vouit se nec directe, nec indirecte prelatum aliquam praelationem, non potest munusculis & officijs Electorum beneuolentiam capere.* 232. 3
- Nec si videat se eligendum in Priorem vel Definitorum, v. g. potest aliquid agere ut eligatur potius in Definitorum.* 233. 4
- Si tamen detur optio ut de duobus conuentibus eligat viri veli præesse, casu quo cogatur præesse alteri, potest eligere quem placuerit.* 5
- Qui principaliter mouetur desiderio Prælatutis ad se mancipandum Religioni, adeo ut sine tali spe non uocaret, ipsius professio non est irrita si non fiat Prælatus. 260. 26. Esset tamen irrita si per modum contractus ita cum Religione conuenisset.* ibid.
- §. 3. Electio Prælati, & depositio.**
- Non videtur Minoribus imponi præceptum eligendi Ministrum Prouincialem à Clemente V. in Concilio Viennensi.* 6
- Possunt tamen cedere iure eligendi per hanc Clementinam concessa.* 7
- Generalis Minister potest in certis casibus facere contra eandem Clementinam.* ibid.
- Clementina hæc sublata per contrarium usum.* 234. 8
- Quando duo solum sunt eligibiles, neuter illorum potest habere suffragium actiuum.* 9
- Electio Prælati ex indebita Electorum conspiratione promoti, irrita est, vel saltem irritanda per Iudicem.* 10
- Iussu &*

- Iuste & legitime facta censeri debet Prælati depositio qui apud Episcopum vel Capitulum Provinciale accusatus, citatus, & non comparens, depositus est.* 235.12
Legitimus eius successor habendus est, qui eius loco successus est, licet aliqui reclamant. ibid.
Rebelles censendi sunt qui adherere pergunt legitime deposito. ibid.
- Præscriptio.**
Ad præscriptionem contra legem canonicam suffiunt anni XL. aliquando X. 158.44
Heretici non præscribunt contra leges Ecclesiasticas earum non observatione. 235.1
Consuetudo legitime præscripta habet vim legis. 236.4
Si hic putet legitimam præscriptionem, alter illegitimam, quo modo uterque se tacebitur §
Consuetudo immemoralis impendendi in fabricam &c. duas tertias reddituum pauperum, si subsit bona fides, præscribit. 236.6
Religiosi præscribere possunt contra abstinentiam carniū. 237.8. *Teneant tamen reformationem admittere.* 9
Non vsus 100. annorum præscribit contra pias foundationes. 10
Præscribi nequit absolute potestas dispensandi in impedimenti matrimonij. 211.19
Præscribi tamen potest restrictim ad certum casum. 20
Consuetudo præscribere potest ut matrimonium sine Parocho contractum sit irritum, etiam in locis ubi Tridentinum non est promulgatum. 236.4
Tres sententia conformes habent vim præscriptionis. 238.14.
Præscriperunt Principes Belgij ius concedendi privilegium testandi vsurarijs. 294.6
Principes vsucapione præscriperunt ius imponendi tributum vsurarijs, meretricibus & Iudeis. 297.21
Contractus iniquus bonæ fidei in re mobili patitur præscriptionem. 262.10
Vide Consuetudo. Privilegium.
- Primogenitus.**
Primogenitus licet hereditatem adeat cum onere sustentandi minores fratres, non tenetur eis succurrere cum imminutione sui status. 237.27
- Princeps.**
Princeps videtur tacite consentire in aliquas fraudes Militares. 150.6
In oneribus subditorum seruet iustitiam distributivam. 9
Statuat de bonis priuatorum ex bono communi. 163.5
Curet ne alicui subditorum fiat iniuria. 6
Quo pacto ad Principem spectet dispositio temporalium. 166.15.
Ne oneret bona Reipub. quorum solam est administrator. 183.5.
Potest legitimare suos subditos ad temporalia. 198.7
Legitimatum Principem nemo potest abiurare. 203.18
Principi suam urbem à rebellibus repetenti, ne resistent fidei subditi. 253.1
Belgarum Principes præscriperunt ius concedendi privilegium testandi vsurarijs. 294.6
Item ius imponendi tributum vsurarijs, meretricibus & Iudeis. 297.21
Principes Christiani monasterijs fauerunt. 165.12
Atque hinc felicissimi. 167.20
Non habent potestatem disponendi de monasterijs, eorum personarum, &c. 166.16
A se bona data monasterio, ne repetant. 163.4
Principis Placitum impertinens est ad valore Bullæ Apostolicæ. 170.6
Principi illicitum & indecorum fabulari tempore diuini officij. 217.1
- Non potest inducere impedimentum dirimens matrimonij.* 236.4
Pensio quam Princeps beneficijs imponit, debet confirmari à Papa. 267.12
Principes commendant & propagant scholas Societatis Iesu. 272.16. & 19
Princeps ne permittat heretico ob artem habitationem publicam inter catholicos. 183.1
Permittat tamen mercatoribus negotiationem. 4
- Privilegium.**
Privilegium concessum à Greg. XIII. Episcopis Belgij, ut possent absolueri subditos participes rebellionis à quibusvis criminibus in Bullâ Cæne Domini referuatis, explicatur. 147.13
Privilegium Læti introitus non obstat quo minus religiosi sint capaces pretij provenientis ex venditione immobilium. 162.1
Privilegium concessum à Sixto IV. cuidam Abbati absolueri monachos sibi subditos à quibusvis censuris, ad quos se extendat? 148.20
Privilegium benedicensi vasa sacra, quid significet? 240.23.
Privilegium consecrandi altaris amittitur non vsu. 24
Vide Abbas.
Privilegium rescindendi contractus ob defectum consensus Generalis amittitur per consuetudinem contrariam, est non sint lapsi 40. anni. 169.28
Privilegium Superioris negligentia amissum, non potest sola Monasterij auctoritate resumī. 240.25
Privilegiarum communicatio facta alijs Ordinibus non est extendenda nisi ad concessa usque ad illud tempus, non autem ad concedenda imposterum, nisi id exprimitur. 26
- Professio Religiosa inualida.**
 §. 1. Si regula & forma viuendi non est approbata.
V T professio sit valida, debet fieri secundum regulam approbatam à Papa. 244.20
Complexum regula secundum quod profisteris, etsi constet omnibus partibus à Papa approbatum, nisi tamen vsus sit ab eo approbatum, inualida est professio. 21
Approbatio religionis formaliter consistit in approbatione regula. 22
Professio facta iuxta formam viuendi quæ à Papa non est approbata, est irrita. 252.55. & 253.53
 §. 2. Si non sit expletus annus ætatis, & probationis.
Probabiliter inualida est professio emissæ à puella 13. annorum, si Tridentinum de anno decimo Sexto Romæ, non tamen in illo loco sit promulgatum. 240.1
Professio ante 16. ætatis annum irrita, tractu temporis non conualescit. 241.4
Mater de filij ætate testari hic potest. 242.7
Professio facta ante expletum annum probationis, est inualida. 242.10. & 243.11
Expletio hac intelligenda est de hora in horam. 270.7
Probabile tamen est paucas horas posse deesse. ibid.
Tridui dimissio non videtur impedire continuationem necessariam nouitatus. 242.8
 §. 3. Si professio metu extorta: aut si deest consensus.
Professio emissæ cū protestatione de iniusto metu, est irrita, & si postea renouetur semel iterumque Superiorum inductione, non ideo censenda est valida. 246.24
Professio extorta à matre & sorore metu subractionis alimentorum, est irrita etsi Notarius testetur metum non interuenisse. 27
In metu

- In metu spectanda est conditio persona cui incutitur. 247. 27.
 Metus reverentialis verius non invalidat professionem. 30
 Invalidat si accedant minae. ibid. Preces importuna non invalidant. 31
 Potest iudex in foro externo indicare professionem invalidam ex metu reverentiali. 248. 32
 Qui non aliter proficitur quam dicendo, Quod cum Dei adiutorio sit paratus consentire in vota religionis, invalidè proficitur, etsi alias professorum actiones obeat. 205. 8.
 Qui solum in professionem consentit stipulando, Si fiat Prelatus; non est valide professus. 260. 26
 §. 4. Si desit debita informatio.
 Professio Capucini irrita non est, qui negavit in anno probationis se lepra, morbo gallico vel caduco laborare: potest tamen a Superioribus irritari. 245. 23
 Si nulla informatio, vel notabiliter non sufficientes habita fuerint in admissione, professio est irrita. 250. 43.
 Quenam ante professionem maxime inquirenda. ibid.
 Hinc inquisitioni aequales cognitio ante habita ex longa conversatione. ibid.
 Haec informationes non à solo Magistro Novitiorum sumenda. 44
 Concernunt omnes admitteudos, non solum defectuosos vel criminosos. ibid.
 Non debent fieri iuridice. 45
 §. 5. Si sint illegitimi.
 Sixtus V. reddidit filios Presbyterorum inhabiles ad religionem. 243. 35
 Intellige, in futurum, non in praeteritum professos. 56
 Gregorius XIV. eam constitutionem restrinxit. ibid.
 Illegitimus ignorans hanc Sixti constitutionem, valide proficitur ubi haec non est publicata. 249. 39. Haec publicatio debuit fieri in locis Regularium. 40
 Etsi talis professio esset invalida, non posset ejici si ex ignorantia Superioris admissus fuit. 41
 Absolute expedit talem denud proficere. ibid.
 §. 6. Modus quo invalidè professus se à religione expedit.
 Reclamare debet ante lapsum quinquennij à professione, alioquin non est audiendus in iudicio. 241. 4
 & 250. 46. ubi per 9. articulos deducitur quid tali professio agendam.
 Inste quaedam causa non reclamandi ante quinquennium. 241. 5.
 Restitutio in integrum ut causam agat qui tempestive non reclamavit, spectat ad solum Papam. 246. 26
 Recursus ad Papam non potest à Superiore impediri. 251. 47
 Qui impeditur recurrere, fugiendo & habitum dimittendo, non peccat mortaliter. 243. 6. Nec est incapax ut pro se alleget, estque audiendus in foro externo. ib. Imò omni auxilio destitutus potest clā ad seculū redire. 251. 48. Sed ad loca ubi ignotus est. 252. 54
 §. 7. Quomodo interea se in religione geret.
 Non tenetur manifestare professionis suae nullitatem. 243. 13.
 Potest clam ratificare suam professionem. ibid.
 Imò eam tenetur ratificare, vel discedere. 252. 54
 Acquirat sibi, non monasterio. 252. 15. & 244. 16. &c.
 Potest & debet à suis Superioribus haberi ut verus professus. 251. 50. Non expedit tamen eam muti ad Ordines, nisi velit professionem ratificare. ibid.
 Neque fieri Superiorem. ibid.
 Si mediteretur fugiam, non potest ordinari privilegio Religionis. 252. 52. Neque ferre vocem in Capitulo. ib.
 Neque absolvi à reservatis. ibid. Neque se miscere ijs quae Ordini sunt propria. ibid.
 §. 8. Quomodo erga invalidè professum se geret Superior.
 Si clam sociat alicuius invalidam professionem, non semper tenetur id aperire. 252. 53. Expedit benignè cum eo agere, & rem Ordinario exponere. ibid.
 Non potest eum auctoritative dimittere. 54. Potest se permisisse habere ut discedat, si est publico noxius. ib. & 243. 14.
 Debet eum habere publice ut verè professum. 251. 50
 Non tenetur inducere ad ratificandam professionem. 251. 51.
 §. 9. Quomodo talis professio renouanda.
 Professio semel invalida solo tractu temporis non convalescit. 241. 4. & 251. 49
 Multis annis manendo in religione, & functiones professorum obeundo, per hoc praesice non ratificat professionem, nisi id scias & intendas. 242. 10
 Non requiritur nova acceptatio Capituli vel Praelati. 243. 12.
 Expedit ut iterum expresse profitearis clam vel publice. 249. 42.
 Pueri.
 In quibus necessario moueantur. 73. 6
 Quomodo careant usu rationis. ibid.
 Illi ante usum rationis consenti electio. 79. 4
 Cur ante usum rationis peccare non possint? ibid.
 Quae obligatio restitutionis sit in puero pasciente pecora in alienis campis? 262. 12
 Ratio.
 Quid sit recta ratio? 113. 5
 Aristotelis & aliorum de ea tractatum. ibid.
 Quomodo recta ratio sit conformis appetitui recto. 114. 9
 Rebellio.
 Fidi & legitimi subditi degentes in vrbe belli, non possunt Regi urbem invadenti resistere. 253. 2
 Quid in vrbe rebelli possit fidus Secretarius, Advocatus, Praeco, Mercator, Nauta, &c. Vide Auctionarium V. Rebellio.
 Religio.
 Religio non potest approbari ab Episcopo. 253. 38. sed à Papa. Vide Professio Religiosa invalida, §. 1.
 Testamentum est invalidum si ob ingressum Religionis aut celibatum aliquè priuet debita hereditate. 281. 1
 Vide Monasterium, & Fideicommissum.
 Religiosus.
 Non est religiosus cuius forma vivendi non est approbata à Papa. 252. 55. Vide plura V. Professio Religiosa invalida, §. 1.
 Religiosus tenetur ad observantiam Regulae. 258. 18
 Tenetur ex voto obedientiae ad legitimas reformationes. 19
 Tenetur renuntiare ijs quae repugnant Paupertati. 26
 In omnibus pendet à Superiore. 21
 Est capax Pastoratus. 256. 5
 Religiosum Parochum infamiam laborantem non tenetur Superior recipere. 6
 Qui vouendo principaliter intendit Praelaturam, est verè religiosus etsi eam non consequatur. 259. 25
 Fugiens ex monasterio metu poenae non est excommunicatus. 256. 7
 Eiectus ex Ordine potest deponere habitum. ibid.
 Eiecti operari potest uti Episcopus. ibid.
 Professus choro mancipari, sed necdum sacris Ordinibus initiati, probabiliter non tenentur ad horas Canonicas sub mortali. 24. 26. Vide Hore Canonicas, & Monialis

Religiosi Mendicantes sunt capaces pretij ex venditione immobilium prouenientis. 162. 1
Religiosus in professione consequitur Indulgentias. 200. 2
Plura de Religiosorum Indulgentijs, Vide Indulgentias.

Reservatio.

Ab omnibus reservatis quibus Sacerdos quemvis absoluat in articulo mortis. 146. 5
An reservatio tolli possit extra confessionem? 147. 15
Quandoque crimen quod habet annexam excommunicationem Papalem, censeatur reservatum? 147. 16
Reservatio Papalis non constat nisi ratione censurae. ib.
Vide Absolutio.

Restitutio.

Canonici se à Choro absentantes dum prolixiora sunt beneficia tenentur restituere perceptas distributiones. 193. 20.
Capitaneus & Commissarius qui plures milites quam sub signis sunt, annotarunt, tenentur Regi ad restitutionem. 149. 1
Quid faciendum heredi Catholico de bonis Ecclesiasticis ad se deuolutis, quæ parentes male possederunt? 153. 16.

De restitutione fame, Vide Infamia.

De restitutione eius qui foro cessit, Vide Cessio fori.

De restitutione quam debent varij ex varijs capitibus, Vide Auctarium, Verbo Restitutio.

Rex.

Vide Princeps.

Sacellanus.

Sacellanus qui accepit legatum, quo obligatur peragere diuinum officium, quoties salua honestate ac debita deuotione poterit, non tenetur absolute quotidie celebrare. 219. 13
Explicatur clausula hic adiecta. ibid.
Non tenetur offerre pro defuncto, sed tantum orare. ib.
Potest subinde à Sacello abesse. 14
Quando debeat alius substitui. ibid.
Hæc capella non comparitur aliud beneficium Parochiale. 15
Sacellanus non tenetur quotidie celebrare, licet habeat beneficium cui hæc obligatio annexa, nisi aliquo modo sufficiat ad sustentationem. 17
Moderatio hæc facienda ab Episcopo. 220. 18
Scrupulus.

Quid sit scrupulus? 126. 76
Ex quibus causis oriatur. ibid.
An & quando liceat agere contra scrupulos. 77
Remedia contra scrupulos. 78
Scrupulosus prudenter sibi persuadet, nisi res sit evidens, esse scrupulum. 127. 76

Securitas.

Securitas quid sit? 32. 8
Requiratur ad beatitudinem. ibid.

Sensus.

Sensus suam beatam vitam habebunt. 29. 44
Ostenditur id in singulis sensibus. 30. 44
Sensus exteriores, an egeant motore quoad exercitium actus? 60. 3

Sigillum.

Confessarius caueat ne ex sua confessione, alterius sibi confecti peccatum innotescat. 176. 19
Non frangitur confessionis sigillum per restitutionem, etiam si fiat coniectura de auctore furti. 261. 3. Vide Indicem de Sacramentis, Verbo Confessarius, §. 4.

Similis.

Similes Deo crimus quando, & quomodo. 22. 24

Simonia.

Pensio licet modum excedat, non est simonia. 154. 21

Pensio statuta non habita licentia Ordinarij in litigioso beneficio, est simoniaca si detur ad redimendam iniustam vexam; non vero si ad iniustam. 266. 7
Fructus beneficij simoniace obtenti per ignorantiam simonia ab altero commissæ tantum extantes debent restitui si ignota fuerit; si verò nota, etiam non extantes. 265. 1

Pacifici de parte fructuum ut pacifice reliquum recipias, quando licitum? 13

Permutatio beneficij ratione seruitutis præstandi, est simonia. ibid. 3. & 265. 1

Cessio & dein permutatio litigiosi beneficij inter ipsos litigantes, probabiliter non est simoniaca. 266. 5

Resignatio beneficij, nondum percepti ex beneficio fructibus sub onere expensarum in acquisitione factarum, est simoniaca. 166. 4

Resignatio præiudici promissione gratitudinis, quando sit simoniaca? 267. 9

An sit simoniace exigere aliquid in admissione ad monasterium opulentum. 268. 15

Non est simoniacum exigere aliquid in admissione ut monasterium se feruet indemne. 18

Sinus.

Quid sinus Abraha Augustino. 23. 25

Synteresis.

Quid Synteresis. 116. 20

SOCIETAS IESV.

§. 1. Regula.

Violatio Regularum Societatis Iesu, ut est violatio Regule, non est peccatum. 269. 1

Ex octo capitibus violatio hæc potest esse peccatum. 2

Promissio seruandi regulas non obligat sub peccato in singulis regulis. 270. 6

§. 2. Vota.

Emissio votorum simplicium Societatis ante expletum biennium, est inualida. 7

Renouatio votorum sequens inualidam eorum emissionem reddit eam validam si sciens vel dubitans de eorum validitate intendat illa ratificare. 8

Professio sequens inualidam emissionem votorum, quando inualida sit, & quando valida? 9

Votum simplex scholarum Societatis facit eos Religiosos. 10

§. 3. Priuilegia.

Potest Societas in suis Ecclesijs per externos Sacerdotes administrare Eucharistiam. 271. 12

Potest tollere irregularitatem prouenientem ex defectu leuitatis in foro conscientie tantum. 201. 4

§. 4. Scholæ.

Societas suis Scholis prodest bono publico & Vniuersitatibus. 271. 13

Augeat numerum studiorum. 14

Illustrat tractationem disciplinarum. 272. 15

Pietatem & religionem singulariter promouet. 16

Forma Scholarum Societatis. 273. 17

Magistrorum Societatis quatuor conditiones. 18

Fidem erga Principem ipsa constanter seruauit, & subditos docuit. 275. 23

Philippus II. Societatis Scholas propagauit. 272. 16

Henricus IV. ob Scholas renouauit Societatem in Galliam. 274. 19

Scholæ Societatis ibidem florent. 21. 1

Gloria Scholarum Societatis redundat in Principem. 21

Responsio ad Argumenta Aduersariorum. 20

Societas officiorum.

Tripliciter initur hæc Societas. 275. 1

Consistit hæc Societas in eo, quod sint socij in emptione officij, eius

ficij, eius dominio, & lucro. 276.2. & 298.24
Si officium sit grauarum supra æstimationem, & postea
quis admittatur in Societatem, non est contractus So-
cietatis. 3. Posset tamen censeri implicitus contractus
census personalis. 4

Si pacificatur de fructibus officij, cum onere ut Officialis
anticipet singulis semestribus sex in 100, & in defe-
ctu solutionis teneatur refundere sorte si alter velit,
contractus hic non videtur iniquus, si alter non possit
absolutè sortem repetere. 298.26. & 28

Contractus census vitalis personalis palliatus contractu
societatis officiorum, est illicitus si creditor possit pro
libitu sortem repetere. 299.29

Sponsalia.

Adolescens multas virgines paræ conditionis corruptit sub
ficta promissione coniugij, quam ex illis ducet, & ad
quid tenetur? 277.1

Quibus casibus non teneatur ducere, vel damnum com-
pensare. 3

Adolescens sub tutoribus constitutus promissit meretriciu-
le magnam summam pecunie, nisi eam in vxorem du-
cat, ad nihil tenetur. ibid.5. & 278.6

Qui contraxit sponsalia cum illa, quam spe matrimonij
corruptit, potest cogi ut eam ducat. 278.6

Talis non potest ad triennium differre matrimonium. 7

Modus cum cogendi ne aliam vxorem accipiat. 8

Parentes ipsius non possunt tale matrimonium impedire.
ibid.

Matrimonium de præfenti nullum non inducit sponsalia.
279.9.

Probabile est clandestinum matrimonium non habere vim
sponsalium. 10

Cur matrimonium impuberum potius habeat vim spon-
salium, quam matrimonium clandestinum? 280.12

Belga Nobilis qui sub promissione matrimonij obtinuit
copulam à puella imparis conditionis Parisijs, non
censetur consummasse matrimonium. 13

Votum castitatis dirimit sponsalia. 16

Valida est dispensatio ad eligendum ignotum Sacerdotè
qui illam sine proclamationibus matrimonio afficiat.
281.17. Talis dispensatio regulariter est illicita. ib.

Circumstantia quadam possunt illam reddere licitã. 18

Spurius.

Mater non potest relinquere trientem filia sue spurie.
197.1.

In hac re leges æquæ matrem, quam patrem obligant.
ibid.

Potius extraneus, quam suis spurij possunt parentes be-
nefacere. 198.2

Possunt ipsi alimenta relinquere, nisi aliunde ea ha-
beant. 3

Non possunt per fideicommissum illis profluere. 4

Spurij per subsequens parentum matrimonium, non le-
gitimantur. 6

Spurium ex Subdiacono & soluta, non potest Pontifex
legitimare ad temporalia, sed ad sola spiritualia. 7

Bulla Pij V. contra spurios Ecclesiasticorum. 8

Vide Illegitimus.

Spontaneum.

Ad spontaneum duo requiruntur. 34.2

Status spiritualis.

Beguina non habent statum spirituales. 283.7

Quid propriè intelligendum per Statum spirituales. 8

Stipendium.

An possit Capitaneus minori pretio transigere cum mili-
tibus, quam sit stipendium eis assignatum? 150.3

Possunt Capitanei aliquo artificio aliquid amplius acci-
pere, quando stipendia non sufficiunt. 5

Subditus.

Quando subditus debeat obedire Superiori? 121.45

Subditus tenetur obedire præcepto probabiliter licito, li-
cet probabiliter sit esse illicitum. 122.51

Subditus speculatiue dubitans de iustitia belli Regis sui,
potest militare. 123.56

Filius subditus non potest resistere legitimo Principi vrbe
rebellem inuadenti. 253.1. Vide Rebellio, ubi late
agitur quid liceat fidei subditis degentibus inter re-
belles.

Subtilitas.

Subtilitas corporis gloriosi, quid sit? 24.29

Non consistit in acuminè sensuum, & in subiectione ap-
petitus inferioris. 28.40

Nec in perfecta corporis informatione. 41

Sed in vi penetrandi alia corpora. 42

Vix illa non consistit in eo quod corpora Beatorum sint ver-
tenda in spiritum. ibid.

Vel in æream tenuitatem. ibid.

Nec consistit in qualitate superaddita. ibid.

Sed in ablatione modi alicuius. 43

Dos subtilitatis quando conferatur. 29.43

Ex subtilitate oritur celeritas in corporibus beatis. ibid.

Superior Religiosus.

Superior potest eligere confessorum à quo à reseruat
absoluitur. 240.26

Superior non potest subdito concedere ius rei notabilis,
sed tantum vsus. 229.4. V. Paupertas religiosa.

Superior tenetur ad Religiosam reformationem non ob-
stante suo iuramento in contrarium. 257.12

Potest suis Nouitijs certam formulam promissionis &
renuntiationis proponere, & exigere ab ipsis scriptam
quo testentur se in eam consentire. 16

Superior probabiliter non potest condonare infamiam
suo subdito factam. 260.2.

Quomodo Superior se geret cum inualide professis. Vide
Professio religiosa inualida, §.8.

Superioris electio, & ambitio. Vide Prælati.

Conuentus non tenetur ex delicto superioris, nec etiam
ex contractu, nisi in illum consenserit. 230.16.17

Nec etiam tenetur ex sponsione quam superior fecit sine
consensu. 18

Suspensio.

Nō est suspensus qui in Libernia Ordines suscipit à non
suo Ordinario. 228.13

Suspensus est qui sinit titulo patrimonij Ordines susci-
pit. 14. Contrarium tamen est probabile. ibid.

Testamentum.

Promissio priuatiua facultatis testandi, irrita cense-
tur. 103.12

Testamentum est inualidū, si ob ingressum religionis aut
calibatum, aliquem prius debita hereditate. 281.1

Irritum est testamentum si non relinquatur legitima. 2

Nemo ex vi testamenti quo constituitur hæres cum onere
restituendi si statum religiosum vel spiritualem cape-
sat, tenetur bona per hereditatem acquisita restituere,
sed potest de illis disponere in pias causas. 4

Hæretici sunt intestabiles: item eorum fautores & de-
fensores. ibid.

Non debent restitui bona substitutis per testamentum hoc
conditionatū, Casu quo morietur absque hærede è suo
corpore & legitimo matrimonio, volo ut bona re-
deant ad consanguineos si monasterium ingreditur.
284.11. Vide Fideicommissum.

Hæres constitutus ut in pauperes hereditatem erogat, non
potest partem sibi retinere. 285.17

Legatum pauperibus relictum in Religiosos distribui
potest. 18

E* 4

Hæreditas

- Hæreditas repudiata vel incapacibus relicta deuoluitur ad hæredes.* 286.19
Primogenitus licet hæreditatem adeat cum onere susten- tandi minores fratres, non tenetur illis succurrere cum imminutione sui status. 287.27
Testamentum ad pias causas subscriptum, sed sine testi- bus, est validum. 287.28
Testamentum propria manu scriptum sine testibus, est inua- lidum. 288.29
Compensatio testamenti promissi quando valida. 30
Obligaciones reales in testamento appositæ, non possunt à Confessarijs mutari. 289.33. *Hic pro dispensatione recurrendum ad Nuntium Apostolicum.* 35
Testamentum Episcopi, Vide Episcopos.
Testamentum publici usurarij inualidum. Vide Usura- rius.
Tristitia.
Quid sit tristitia? 74.3
Quomodo tristitia sit in nostra potestate. *tutum.* *ibid.*
Possim sequi partem minus tutam, modo probabilem, relicta tutiore. 124.62
Non est sequenda pars tutior, sed mitior, si dubies an sis spurius &c. 63. *Vide Dubium.*
Vectigal.
V *Vectigal potest à fido subdito inter rebelles degente colligi pro bello iniusto.* 254.7
Vectigal impostum ciuibz à Gubernatore in arce regia potantibus, iustum est. 289.1
Hydalgia importat immunitatem à vectigalibus. 3
Principes solent imponere vectigal Indis, meretricibus, & usurarijs. 297.21
Veritas.
Quid sit veritas in actu intellectus? 113.6
Veritas & falsitas virtualiter sunt in simplici apprehen- sione. 7
Quomodo veritas practica consistat in conformitate cum appetitu recto. 114.9
Quomodo distinguatur veritas practica à speculatiua. 10
Vnde pendeat veritas practica, & veritas speculatiua. 123.86.
Verum.
Ratio veri non est præstantior ratione boni; nec contra. 14.23.
Verum quo sensu sit obiectum intellectus. *ibid.*
Verum & falsum quomodo sint differentia accidentales vel essentielles actus intellectus. 102.38
Vicarius.
Vicarius temporalis delegare non potest. 148.24
Potest Vicarius perpetuus. *ibid.*
Vicarius Leodiensis videtur præscripsisse potestatem in certis casibus dispensandi in impedimento affinitatis & consanguinitatis in 3. gradu. 211.20
Violentum.
Violentum, quid? 41.27. *Et quomodo differat à co- acto.* *ibid.*
Nullus actus potest esse violentus respectu sue potentie. 43.29.
Nullus actus, etsi extrinsecè infusus, potest esse violentus potentie naturali. *ibid.* *Potest tamen esse violentus respectu appetitus eliciti.* *ibid.*
Que cessatio actus ipsi potentij sit violenta. 44.33
Violentia causat inuoluntarium. 45.34
Non est violenta desolatio puellæ, nisi resistat quantum debet. 35
Rationes Martyrum quomodo non fuerint violenta. 36
Virtus.
Ad quam virtutem referantur actus qui sumunt bonita- tem specificam ex obiecto. 98.14
Vt aliqua actio sit virtutis, tria requirit Aristoteles. 114.13.
Visio.
V *Visio Dei.*
Visio Dei increata non est nostra beatitudo. 7.1
Visio beatifica est simul speculatiua, & practica. 15.28
Vt tamen est beatifica, est speculatiua. *ibid.*
Visio, vt se extendit ad diuinitatem, continet solum vnū iudicium. 30
Vt se extendit ad obiecta creata eminenter in Deo con- tenta, non est omnino simplex. *ibid.*
Quid sit visio? & an distinguatur à cõprehensione. 18.8
Visio vt est prior amore, non est perfecta cõprehensio. 9
Visio Dei per se reddit voluntatem impeccabilem. 20.16
Posita visione Dei voluntas est ab intrinseco determinata vt eum amet quantum potest. 18
Visio beatifica vnius diei non beatificaret absolute. 33.9
Nec est sufficiens excludere omnem merorem. *ibid.*
Vita.
Quid sit vita, seu motus vitalis? 9.7
Que sit vita male vtens, & male fruens. 87.4
Vitalis.
Actus vitalis potest à solo Deo produci. 9.9
Vide Actus vitales.
Volitio.
Volitio finis est causaliter volitio mediij necessarij. 58.14
Volitio vt respicit obiectum quod, vocatur amor concu- piscentie, vt obiectum cui, amor beneuolentia. 59.15
Volitio mali in genere vnde sumat malitiam? 118.26
Sola volitione non possumus assequi quamlibet sanctita- tem. 140.27
Voluntarium.
Voluntarium, quid sit? 34.2.3. *Sumitur dupliciter.* 2
Imò & tripliciter. 35.6. & 47.43
Quid magis, & minus perfecte voluntarium. 34.4
Ordo actuum voluntariorum. *ibid.*
Voluntarium debet esse à voluntate, & esse volitū. 35.5
Actus voluntatis ipsis implicite sunt voliti. *ibid.*
Motus brutorum quo sensu sint, & quo non sint volun- tary. 6
Hæc propositio, Quod voluntariè fit, etiamsi ne- cessariò fiat, liberè tamen fit, à tribus Pontifici- bus est damnata. 37.col.2
Esse perfecte voluntarium circa summum bonum, non est perfectio simplex. 36.6
Indirectè voluntarium, quid. 41.22. *Fit id duplici- ter.* *ibid.*
Directè voluntarium nequit esse sine omni actu volun- tatis, potest autem indirectè voluntarium. 41.22
Cur euentus quem non teneris impedire censeatur mi- nus voluntarium, quam omisso censeatur voluntaria quam non teneris vitare? 26. *Vide Omissio.*
Voluntarium quomodo minuatur ratione metus, Vide Metus.
Quomodo per Concupiscentiã, Vide Concupiscentia.
Quomodo per Ignorantiã, Vide Ignorantia.
VOLUNTAS.
S. I. Eius libertas.
Voluntas & intellectus distinguuntur ex diuerso modo tendendi in idem obiectum. 14.23
Voluntas accipitur dupliciter. 34.2
Potest aliquid dupliciter à voluntate procedere. 35.6
Omnis determinatio que non est in potestate voluntatis repugnat libertati. 36.8.9.10
Sola voluntas est indifferens, & ex se indeterminata 38.10.
Voluntas

- Voluntas non requirit actum intellectus, cuius vi ipsa determinetur ad consensum.* 66. 24. *Is actus repugnat libertati.* ibid.
- Quomodo voluntas, etiam tunc cum vult, sit secundum se indeterminata.* 38. 12
- Aliter voluntas, aliter intellectus est indeterminatus.* 40. 17
- Voluntas nullo modo potest vim pati circa suos actus internos.* 43. 29. *Potest tamen vim pati in actibus non eliciendis, seu in actuum carentia.* 43. 31
- Voluntas potest dupliciter ab actu suo impediri.* 43. 31
- An & quomodo voluntas possit vim pati in actibus imperatis.* 44. 32. *Voluntas potest vim pati circa actum intellectus dupliciter.* ibid. *Similiter circa actum phantasia, & sensuum exteriorum.* ibid.
- Voluntas potest vim pati in cessatione actuum imperatorum dupliciter.* 33
- §. 2. *Eius obiectum.*
- Voluntas non potest appetere malum sub ratione mali.* 54. 2. *Confirmatur auctoritate SS. Patrum, & ratione.* 3
- Quomodo voluntas appetere possit non esse.* 4
- Potest velle malum quia malum alteri, non sibi.* 55. 4
- Quomodo homo possit nolle beatitudinem.* ibid.
- Volens antecedens censetur interpretatiue velle consequens ei necessario connexum.* ibid.
- Quomodo deus actus voluntatis absolutus, quomodo conditionatus.* 5. 8 & 6
- Differentia inter Vellem, & Volo sub conditione.* ibid. *Quid voluntas efficax, quid inefficax.* 135. 5
- Voluntas ut alicui rei afficiatur, debet eam considerare ut in se bonam, vel bonam propter aliud.* 57. 10
- Voluntatis obiectum an & quomodo sit finis.* 13
- Voluntas potest dupliciter ferri in finem, directe & indirecte.* 57. 12. *Quid sit ferri in finem directe.* ibid. *Quid indirecte.* ibid.
- Voluntas non eodem actu fertur directe in finem, & directe in media.* ibid.
- Eodem tamen actu quo fertur directe in medium, fertur indirecte in finem.* 13
- Quando voluntas fertur in finem, & in medium scorsim spectatum, fertur diverso motu.* 78. 9
- Quando voluntas fertur in medium propter finem, eodem actu fertur in medium & in finem, sed diverso modo.* ib.
- Voluntas fertur eodem actu in obiectum quod appetitur, & personam seu rem cui appetitur.* 58. 15
- Voluntas proposito obiecto se determinat.* 90. 7
- Voluntatis consensus non est fortuitus.* 91. 10
- Voluntas potest assentiri minus probabili.* 93. 21
- §. 3. *Eius motuum.*
- Obiectum mouet voluntatem ad speciem actus.* 62. 11
- Voluntas mouet potentias que non sunt ex parte subiecti determinata ut semper agant.* 60. 4. *Non mouet eas effectiue per realem influxum in eas.* 5. *Nec voluntas causat immediate motum localem.* ibid. *Sed mouet alias potentias ratione naturalis unitatis vel connexionis in eadem essentia.* 6
- Aliter mouet intellectum ad exercitium, aliter imaginatricem.* 61. 6
- Cognitio obiecti non concurrit effectiue cum voluntate, sed voluntas sola est causa sui actus.* 61. 10. *Non potest tamen actum inchoare sine obiecti præua cognitione.* 63. 16. *nec sine actuali cognitione continuare.* 17. *ne diuinitus quidem.* 64. 17
- Voluntas non potest intellectum determinare ad rem aliquam, nisi intellectus ante confusè ea cognoscat.* 64. 18
- Voluntas que vult intellectum nihil cogitare, pro isto in-*
- stanti quo ipsa est, est sibi contraria, pro sequenti tunc ipsa etiam cessat.* ibid.
- Voluntas interdum mouetur ab appetitu sensitivo.* 67. 28
- Sed nunquam immediate.* 29
- Verè & propriè moraliter & physice mouet se in primis suis actibus.* 68. 33. *Non est tamen necesse ut præcedat consultatio.* 34. *Explicatur circa hoc mens D. Thome.* ibid.
- Non mouetur directe à corporibus celestibus, sed tantum indirecte: & quomodo corpora celestia hominum moueant voluntates.* 69. 35
- Mouetur à solo Deo tamquam à principio externo motus.* 69. 36. *Idque quinque modis.* 37
- Qua circa hos modos sit mens D. Thome.* 70. 38
- Directè ad exercitium actus à nulla creatura moueri potest.* 70. 40. *Potest tamen indirecte.* 71. 40
- §. 4. *Eius motus naturalis.*
- In qua bona voluntas moueatur naturaliter.* 71. 1
- Voluntas nihil amat naturaliter secundum exercitium, sed quadam secundum speciem actus.* 2
- Voluntas quæ natura, voluntas quæ voluntas quid significat.* ibid.
- Voluntas non necessatur secundum exercitium ab ullo obiecto.* 72. 3
- Sapè tamen mouetur necessario simplici affectu.* 4
- Voluntas necessario mouetur si passio rationis vsus prorsus impediatur.* 72. 5. *Si aliquid rationis maneat, non mouetur necessario.* 73. 5
- Quomodo intelligendus sit D. Thomas cum dicit, Motus voluntatis esse liberos, etsi à Deo proueniant.* 73. 7
- §. 5. *Voluntas bona & mala.*
- Ut voluntas sit bona, quomodo obiectum debeat esse volitum.* 114. 12
- Quot modis bona voluntas depeadeat à lege æterna.* 115. 15
- Bona voluntas non necessario pendet à lege æterna tamquam ab obiecto.* ibid.
- Ut voluntas sit bona, debet habere iudicium moraliter certum rem esse licitam.* 123. 55
- Bonitas voluntatis dependet ex conformitate ad diuinam.* 131. 98
- Omnis voluntas discordans à ratione siue recta siue errante, mala est.* 116. 18
- Voluntas concordans rationi erranti errore culpabili, mala est.* 19. *Erranti vero errore inculpato, non est mala.* 19
- Voluntas potest agere contra iudicium actuale.* 22
- Mala est voluntas operans in particulari si conscientia sit practice dubia.* 122. 54
- §. 6. *Conformitas nostræ voluntatis cum diuina.*
- Ut voluntas sit bona, debet esse conformis cum diuina.* 131. 98. *Quid ad hanc conformitatem sufficiat.* ib.
- Quatuor modis Deus vult nos aliquid velle, quod ipse vult.* 132. 100
- Non tenemur nos conformare voluntati diuinæ solùm consentienti vel approbanti, sed præipienti vel prohibenti.* 101
- Tenemur nos conformare voluntati diuinæ actum liberum nostrum prædesinenti, si de ea nobis constet.* 103
- Tenemur semper nos conformare voluntati diuinæ in aliqua ratione volendi, idque dupliciter.* 105
- Non tenemur conformari voluntati diuinæ in re materialiter volita.* 133. 106. *Imò sapè possumus laudabiliter contrarium velle.* 107
- Eadem res aliter à Deo, aliter ab homine approbati aut improbari potest.* 108
- Quod Deus vnaratione vult, alia ratione non vult.* ibid.

Quid propriè optet, qui optat diuinam voluntatem non impleri.	109	validum.	294. 5. & 6
Impie ageret qui absolutum Dei decretum vellet impedire.	110	Requisita vt quis censeatur publicus vsurarius.	7
Laudabile est in omnibus idem velle quod vult Deus.	112	Non sufficit quod post mortem fiat manifestum vinetem fuisse vsurarium.	295. 9
Sæpe tamen insuper tenemur de quibusdam displicentiam & dolorem concipere.	134. 113	Nec quod quis in iudicio sit confessus se simpliciter fuisse vsurarium.	10
Contraria sententia Tostati refutatur.	114	Nec sufficit infamia.	ibid.
Quidquid vult Deus, vult ob iustissimas causas.	134. 112	Frequentatio Sacramentorum arguit aliquem non esse publicum vsurarium.	11
Deus & beati idem in omnibus volunt.	ibid.	Tutores pupillorum pecuniam illorum dantes ad vsuram, quomodo excusandi.	13
Votum.		Mutuum dedisti vsurario bona fide, repete bona commo-	
Si dubitas an votum sit emissum, rectè petes dispensationem.	125. 67	ditate.	296. 14
Certus de voto emissio, dubitans an id expleuerit, debet ex-	68	Lucrum ex dato mutuo vsurario restituendum, nisi vsu-	
Qui potest tollere votum simplex, potest etiam tollere iuramentum supra illud cadens.	202. 7	rarius gratiud donet, vel sit titulus lucri cessantis.	15
Votum Castitatis in saeculo valde laudabile.	290. 4	Mutuare vsurario sine causa, solum titulo lucri cessantis, est peccatum.	16. Non tamen obligat ad restitutionem.
Dirimit sponsalia.	280. 16	17. Etiam si per hoc vsurarius fiat impotens.	18
Quomodo quis possit solui voto non petendi dispensatione à suo voto.	291. 15	Mutuare vsurario cum iusta causa, non est peccatum.	20
Votum illud est perpetuum quo vouet laicus se seruaturum in hospitali, & seruaturum obedientiam, Castitatem &c. nec potest sua auctoritate institutum relinquere.	292. 16. & 17.	Commoditas in sti lucri non est sufficiens causa mutuandi vsurario.	297. 20
Episcopus potest dispensare in omni voto non reseruato Papa.	19	Vsurarijs licite imponitur tributum.	21
Vsurarius.		Vsus.	
Qui vult exercere vsuras, quia putat esse licitas, peccat.	116. 19.	Vsus est actus voluntatis.	86. 1
Testamentum vxoris publici vsurarij est validum.	293. 1	Vsus accipitur actiue & passiue.	ibid.
Esse vxorem publici vsurarij non facit esse manifestam vsurariam.	294. 7	Vsus passiuus propriè dicitur vsus formalis.	ibid.
Vsurarius solo iure Canonico est inhabilis ad testandum.	293. 1.	Ad vsum quatuor concurrunt.	ibid.
Hec inhabilitas quomodo tollatur.	2	Vsus non conuenit brutis.	2
Soli vsurarij manifesti sunt inhabiles ad testandum.	3	Non potest esse vsus ultimi finis, sed tantum ad eum vtillum.	87. 3
Testamentum publici vsurarij potest ex triplici causa esse		Vsus tripliciter accipitur.	ibid.
		Quomodo de omnibus rebus, excepto ultimo fine, possumus uti.	87. 5
		Quomodo vsus præcedat electionem, & contrà.	88. 6
		Quomodo idem actus sit electio & vsus actiuus.	ibid.
		Vsus actiuus aliquando distinctus est ab elections.	ibid.
		Circa hac explicatur mens D. Thoma.	ibid.
		Vsus aliquando præcedit imperium, & contrà.	91. 12

F I N I S.

ERRATA Typographica notabiliora sic corrige.

- Pag. 74. col. 2. lin. 18. motum terminus, lege, motuum.
Pag. 118. c. 1. l. 25. peccatum morale, lege, mortale.
Pag. 127. c. 1. l. 5. à fine. indicas, lege, iudicas.
Pag. 55. c. 2. l. vlt. fieri in obiectum, lege, ferri.
Pag. 26. c. 1. l. 5. Durandus q. 44. lege, dist. 44.
Pag. 74. c. 2. l. 22. à fine. tristitiam, lege, tristitia.
Pag. 48. c. 2. l. 11. omnem ignorantiam, Comitantem esse, vel Antecedentem, interpunge sic: omnem ignorantiam comitantem, esse vel antecedentem.
Pag. 170. c. 2. Casus 3. Vtrum ad vigorem, lege, valorem.
Pag. 179. Casus 3. Ligna monasterij, lege, Ligna loci consecrati.
Pag. 242. c. 2. l. 18. in Casu 3. admissionem, lege, dimissionem.